Posamezna številka 1 Din. Poštnina pavšalirana.

Štev. 22. V Ljubljani, v petek 23. februarja 1923. Leto I.

Licejalna knjižnica Pavšalni franko.

JUTRANJE NOVOSTI

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši ponedeljke. Mesečna naročnina: V Ljubljani Din 10·—, po pošti Din 12·—, inozemstvo Din 20·—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213 Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana". Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglasi po tarifu. Sprejemajo se le do 15. ure. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Račun pri poštnem č.k. uradu št. 13.238.

Anglija in Francija

Angleško javno mnenje se je v zadevi zasedbe ruhrskega ozemlja precej spremenilo in sicer postaja Franciji vedno bolj naklonjeno.

Predvsem stoji list »Daily Mail« čisto na strani Francije in se vedno vprašuje, zakaj je angleška vlada ne podpira. Tisoče pisem prihaja v zadnjih tednih od vseh strani dežele in iz vseh slojev angleške družbe na uredništvo in v vseh je izraženo isto mišljenje, ki se da izreči v stavku: Francija je imela popolnoma prav, da je tako storila.

Anglikanski škof Welldon je govoril zadnjič na nekem shodu v Durhamu in rekel: »Kaj zato, če bodo francoske operacije v ruhrskem ozemlju večalimanj uspešne; po mojem mnenju so popolnoma upravičene. Če more Francija doseči svoj cilj, pravim: Bog blagoslovi Francijo! Nemogoče je, odpustiti Nemcem zločine, ki so jih storili.«

V parlamentu je odgovarjal podpolkovnik Nall, ki se je boril na francoskem bojišču, poslancu Snowdenu in mu rekel, da je Snowdenov govor, ki temelji na prijateljstvu z Nemčijo, v popolnem nasprotju z mišljenjem velikega dela angleškega naroda. Dejal je med drugim: »Obžalujem, da britanska vlada ni našla možnosti, ne samo kazati dobrohotne nevtralnosti napram Franciji, ampak tudi dati ji ono podporo, ki jo ji je dala pred par leti. Mnenje, da moramo Franciji odreči podporo, smatram za napad na spomin svojih starih tovarišev, ki spe svoje zadnje spanje v francoski zemlji. Če se zahteva od nas, da moramo odpustiti svojim sovražnikom, se pa ne sme od nas zahtevati, da zapustimo svoje prijatelje.«

Ti govori so se držali prošli petek o priliki, ko je parlament debatiral o odgovoru na prestolni govor. Napad Snowdena in poslancev delavske skupine na britansko-franc. prijateljstvo in sprejem tega napada v odgovor je bil odklonjen z 277 proti 180 glasovom.

Z ozirom na to debato v parlamentu izjavlja »Daily Mail«, da je Bonar Law s svojo politiko brezdelja v treh mesecih kompromitiral antanto in dajal Nemčiji potuho, naj ne izpolni svojih obveznosti. Isti list objavlja izjave, ki jih je podal veliki angleški industrijalec George Mure Ritchie, predsednik velikih angleških družb, kot n. pr. ladjedelnice Palmer, Siemensove kompanije in jeklarne Barrow itd. Ritchie upa iskreno, da bo Francija dovolj močna, da bo vstrajala v zasedbi ruhrskega ozemlja in da bo na ta način dobila vse to, kar ji je Nemčija dolžna. Če se zaenkrat britanski obrtni krogi vzdržujejo javne kritike vladne politike, se je to samo zato zgodilo, da ne motijo zadeve, toda gotovo je, da bo kmalu ta vzdržnost zginila. V resnici je jasno, da Nemčija hoče napraviti goljufiv bankrot.

Gotovo je, da je mnogo britanskih politikov, finančnikov in tehnikov mnenja, da francoska metoda, prisiliti Nemčijo, da plača, ni dobra. Celo stvar vzamejo čisto z ekonomskega stališča, pri tem pa ne pomislijo, da Nemčija ni plačevala in da ne plačuje predvsem zato, ker noče plačati. Vsaka rešitev reparacijskega problema, ki ne izhaja iz te konstatacije, katero so dejstva tisočkrat dokazala, je torej le nepopolna in celo napačna rešitev.

Široko občinstvo ima za to večkrat mnogo bolj bister in pravičen pojm. Goljufive metode Nemčije so mu popolnoma jasne. Naravnost vojno razpoloženje Germanov po francoskem vkorakanju v ruhrsko ozemlje je pa oči odprlo tudi največjim skeptikom. Ko vidijo, da nemške oblasti neprestano provocirajo, da naravnost iščejo, kako bi napadali Belgijce in Francoze, da so vse mirovne pogodbe kratkomalo raztrgali, da sabotirajo železniške in brzojavne naprave, pač pravi marsikateri med njimi.: »Tem ljudem manjka samo še topov, da začnejo vojno.«

Potrpežljivost in umerjenost Francije tvori popolno nasprotje k nasilni in izzivajoči politiki Nemcev. To nasprotje je pa mnogo koristilo Francozom v očeh Britancev. Umerjenost in hladnokrvnost Francozov pri izvršitvi akcije je pridobila mnogo Angležev in Amerikancev za Francoze.

Dopisnik najbolj protifrancoskega angleškega lista, »Timesa«, brzojavlja iz Wahsingtona: Brezdvomno je, da je simpatija za Francoze v zadnjih štirinajstih dneh v Združenih državah zelo narastla. Večina mnenj se izraža mesto v prilog zasedene države sedaj za Francijo, tako, da so mnenja približno deljena. Glavno mnenje se da izraziti v sledečem brutalnem stavku: »Nemci so dobili to, kar so zaslužili« (Germans are getting what is coming to them). Dopisnik analizira nato na kratko ameriško mišljenje in pravi: »To, kar vzbuja simpatije za Francijo, je dejstvo, da se Nemčija na skrivnem veseli zasedbe ruhrskega ozemlja, ki jo je odvezalo vsake dolžnosti. Dejstvo pa, da Nemčija na noben način ne stavi kakega predloga Franciji, je povzročilo dvom o njeni dobri veri in jokavi značaj (lacrimose character) germanske propagande v Ameriki ne spremeni prav nič tega utisa. Vsi Amerikanci so prepričani, da je Nemčija kriva, da je odgovorna in da mora plačati.« P. V. B.

Gospodarsko politična pogajanja med našo kraljevino in Avstrijo.

PRIHOD DR. SEIPLA V BEOGRAD. — PREDPOSVETOVANJA Z DELEGATI IZ SLOVENIJE IN DALMACIJE. — VSEBINA POGAJANJ. — MIROLJUBNA POLITIKA AVSTRIJSKE VLADE. — AVSTRIJA IN KOROŠKI SLOVENCI.

Beograd, 22. febr. (Izv.) Kancelar dr. Seipl in zunanji minister dr. Grünberger sta prispela v spremstvu ekspertov točno ob 19. uri zvečer. V salonskem vozu dr. Seipla je potoval tudi tajnik našega dunajskega poslaništva, dr. Vasa Protić. V Zagrebu se je pridružil avstrijski delegaciji zagrebški generalni konzul g. I. Stöger. V Vinkovcih je pozdravil kanclerja avstrijski poslanik na našem dvoru dr. Hoffinger. Na beogradskem kolodvoru se je vršil svečan sprejem. Avstrijskega kancelarja dr. Seipla je osebno pozdravil zunanji minister dr. Momčilo Ninčić. Sprejemu so prisostvovali naš dunajski poslanik Tihomir Popović, nadalje pomočnik zunanjega ministra Panta Gavrilović, šef političnega oddelka v zunanjem ministrstvu Todorović, osobje avstrijskega poslaništva itd. Kancelar se je po oficijelnem sprejemu takoj odpeljal v hotel »Srpski kralj«.

Beograd, 22. febr. (Z) »Pravda« pozdravlja g. dr. Seipla o priliki njegovega prihoda v Beograd kot gosta in naglaša, da hoče Avstrija, kot mala nacijonalna država živeti in si vzdržati možnost za življenje. Poudarja, da je Avstrija edina izmed premaganih držav, ki je dajala zmagovalcem najmanj muke in posla.

Beograd, 22. febr. (Z) Včeraj popoldne je imel dr. Lazar Marković z delegati bank, trgovcev in raznih industrijskih društev konferenco, na kateri se je razpravljalo o gospodarskih vprašanjih, ki jih je treba vložiti ob priliki pogajanj s kancelarjem Seiplom. Konferenci so prisostvovali delegati pridobitnih korporacij iz Slovenije in Dalmacije, ki so se zlasti interesirali za dolgove med našimi in avstrijskimi podaniki in ki so bili napravljeni v kronah pred vojno in med vojno.

Beograd, 22. febr. (Z) Včeraj popoldne od 5. do 8. ure se je vršila v ministrskem svetu seja, ki je bila posvečena zlasti pogajanjem s predstavniki avstrijske republike. Na teh pogajanjih se bo razpravljalo zlasti o sledečih točkah: vprašanje sekvestrov za posest naših podanikov v Avstriji, kakor tudi avstrijskih podanikov v Jugoslaviji. — Spor o lastnini bosansko-hercegovinskega akcijonarskega podjetja Steinbeissa, podjetja za lesno industrijo, tovarna železa v Zenici in Varešu in o sladkorni tovarni v Butori. Razpravljalo se bo tudi o sporu radi lastninske pravice hiše našega poslaništva na Dunaju, o lastnini 16 milijonov mark, ki so naložene na račun naše vlade v avstrijsko-ogrski banki, reguliranje izplačila dolgov, ki so sklenjeni v kronah med našimi in avstrijskimi podaniki pred vojno in med vojno, prenos sedeža uprav iz Avstrije na naš teritorij onih industrijskih podjetij, ki se nahajajo v naši državi, kakor n. pr. rudnik Trbovlje in druga kompleksna vprašanja. Pričakuje se, da bodo vsa vprašanja, trgovinska pogodba med našo kraljevino in avstrijsko republiko in obvezna arbitraža med obema državama v glavnih potezah rešena do sobote opoldne. Nato bodo eksperti izdelali v detajlih konvencije. Kancelar dr. Seipl in minister za zunanje zadeve Grünberg odpotujeta na Dunaj po vsej priliki v soboto zvečer.

Beograd, 22. febr. (Z) Danes popoldne so se sestali eksperti Avstrije z eksperti naše države in so določili dnevni red delovanja konference. Naši eksperti so gg. dr. Milan Radosavljević, Milan Todorović in dr. Dragoljub Arandjelović.

Beograd, 22. febr. (Izv.) Avstrijski kancelar je izjavil novinarjem raznih listov, da je s svoje strani prepričan, da pride v doglednem času do prijateljsko nemotenih odnošajev med avstrijsko republiko in našo kraljevino. Politika avstrijske vlade je miroljubna, kar priznava tudi beograjska vlada. Avstrijska republika hoče biti uvaževan činitelj v srednjeevropskem sistemu držav in resno stremi za konsolidacijo gospodarskega stanja. Zlasti je potrebno dobro prijateljsko razmerje med Avstrijo in našo kraljevino, ker sta obe državi gospodarsko večalimanj odvisni ena od druge.

Beograd, 22. febr. (Z) Današnji »Balkan« prinaša razgovor z gospodom dr. Seiplom, ki ga je dobil sotrudnik omenjenega lista na potovanju od Maribora do Vinkovcev. G. dr. Seipel je izjavil, da je prepričan, da je sedaj najugodnejši čas, da se vodi politika avstrijske republike v pravcu vzdržanja miru v srednji Evropi, ker je postala Avstrija faktor, katerega morajo vpoštevati vse ostale države. Dr. Seipel je po tem svojem potovanju v inozemstvo uvidel, da si Avstrija ne more opomoči samo s kako kreditno akcijo, temveč se mora truditi, da pride ponovno v sistem centralne Evrope, da bi bila tako zagarantirana svoboda trgovine in prometa. Glede odnošajev Avstrije s sosednjimi državami naglaša Seipel, da obstoji vrsta medsebojnih sporov, ki izhajajo še iz predvojne dobe in radi katerih je tudi odšel v inozemstvo, da prvič izmenja misli o teh sporih in da za vedno odstrani povod nekakim sporom. Ako bi se ti spori ne mogli rešiti rednim potom, se bodo skušali rešiti z arbitražo. *Naglašal je, da ni dala niti ena točka dosedanje avstrijske politike povoda za kak spor z našo kraljevino.* Med nami in Avstrijo obstoja cela vrsta vprašanj, zato se bo o njih razpravljalo na sestanku v Beogradu. Za dobre odnošaje je potrebno samo zaupanje, a to si je Avstrija v svetu ponovno pridobila. Stabilizacija avstrijske krone in povojni izid pogajanj za posojilo je zasluženo priznanje za energično politiko Avstrije za notranjo konsolidacijo.

Minister zunanjih zadev dr. Grünberger je izjavil sotrudniku »Balkana«, da želi Avstrija skleniti z nasledstvenimi državami trgovinske pogodbe, po možnosti pa tudi tarifarne dogovore. Nadeja se, da bo dosegel v Beogradu pozitiven rezultat. Naše diplomate poznata dr. Seipel in dr. Grünberger že od ženevske konference in seje Društva narodov. *»Vaši državniki,«* je izjavil Grünberger, *»so napravili na nas najboljši utis* in so nas prepričali, da se strinjajo z našimi namerami, tako da smo prepričani, da bo naše skupno delo v Beogradu zelo prijetno in da bo dalo zaželjene rezultate.« Dr. Grünberger se je laskavo izrazil o naših diplomatih g. Tiči Popoviću in Vasi Protiću. *Donavsko konfederacijo imenuje utopijo.* Glede Italije naglaša, da vstvaritev carinske in gospodarske unije med Italijo in Avstrijo ni niti malo aktuelna. V *vprašanju Slovencev, ki so v avstrijskem delu Koroške, sta oba naglašala, da bosta ugodila vsem opravičenim pritožbam.*

Današnja »Politika« prinaša izjavo g. dr. Seipla, ki jo je dal njenemu sotrudniku.

Dr. Seipel je med drugim tudi rekel: Z ozirom na odmev, ki ga imajo zunanje težkoče na notranji političen položaj vsake države, želimo skleniti z našimi sosedi arbitrarne pogodbe, ki se lahko prilagodijo na vsa sporna vprašanja, ki bi mogla nastati v bodočnosti in ki so nastala v preteklosti, pa dosedaj niso mogla biti likvidirana. Gospodarski položaj Avstrije je tak, da bi dolgo ne mogla eksistirati sama zase. Radi tega mora stvoriti s svojimi sosedi take odnošaje na podlagi kolikor največ mogoče svobodnega prometa, ki bi bili njej in njenim sosedom v največjo korist. Ta gospodarska potreba in situacija je nastala za Avstrijo z mirovnimi pogodbami in konvencijo s to ali ono državo. Brez dvoma je, da je to za nas koristno, da celo potrebno, ker se s tem izključuje možnost, da bi bila Avstrija zapletena v avanture, kar bi bilo zanjo izvanredno velika nevarnost.

Beograd, 22. febr. (Z) Danes dopoldne ob pol 11. uri je posetil kancelar dr. Seipel z ministrom zunanjih zadev dr. Grünbergerjem in člani svoje delegacije v spremstvu avstrijskega odpravnika poslov dvorno pisarno in dvornega maršala, kjer se je upisal v knjigo Nj. Vel. kralja Aleksandra in kraljice Marije. Nato so posetili predsedstvo vlade, kjer jih je sprejel ministrski predsednik Pašić z g. Ninčićem. Ta poset je trajal 20 minut. Dr. Seipel je odšel iz predsedstva vlade ter se podal v avstrijsko poslaništvo. Ob 13. uri je priredil predsednik vlade g. Pašić v dvorani Grand hotela v čast dr. Seiplu svečan obed. Na čelu mize je sedel g. Pašić. Na njegovi desni strani dr. Seipel, za njim dr. Edo Lukinić in Marko Trifković, a na levi strani minister zunanjih zadev g. Grünberger, minister Ninčić in poleg njega avstrijski trgovinski minister Gilberger. Temu obedu je prisostvoval prvi kraljev adjutant general Hadžić, dalje predsednik občine Dobra Mitrović, guverner Narodne banke Weiser, direktor Narodne banke Novaković, šef javne varnosti g. Lazarević in ostali eksperti. Skupno se je udeležilo obeda 43 oseb.

Podpora oškodovancem po elementarnih nezgodah v Sloveniji.

Beograd, 22. febr. (D) Vaš poročevalec je izvedel iz najzanesljivejšega vira, da se bo razposlala vsota 800.000 kron, ki je bila na intervencijo in po prizadevanju ministra Zupaniča dovoljena za podporo oškodovancem po poplavah in drugih elementarnih nezgodah v Sloveniji, na posamezna okrajna glavarstva, da se takoj razdeli med oškodovance. Ta vsota se bo razdelila tako, da dobi okrajno glavarstvo Ptuj 150.000, Slovenjgradec 100 tisoč, Celje 90.000, Krško 100.000, Ljutomer 60.000, Konjice 20.000, Litija 70.000, Brežice 100.000, Črnomelj 50.000 in Kočevje 60.000 kron. Minister Zupanič je urgiral, da se ta denar kar najhitreje razdeli med prizadete oškodovance.

Poruhrska akcija.

London, 22. febr. (K) Lord Robert Cecil je na nekem zborovanju v Cambridgeu izjavil, da bi bila po njegovem mnenju intervencija Društva narodov v zadevi ureditve reparacijskega vprašanja in vprašanja zasedbe Poruhrja trenutno neumestna. Omenil je poleg tega, da je vprašanje sigurnosti bistvena točka vsega problema. S francoskega stališča je smatrati kot upravičeno, če zahteva Francija za obnovo od strani Nemčije gotove garancije, ki bi eventuelno mogle preprečiti nemški vpad na francosko ozemlje.

Pariz, 22. febr. (K) Na francosko-belgijski konferenci so se pretresali novi ukrepi, ki naj se uveljavijo v Poruhrju. Zlasti se je razpravljalo o rekviziciji porhrskih proizvodov. To velja v isti meri za surovine kakor za polfabrikate. V kratkem izidejo naredbe, ki naj, v kolikor se to tiče poruhrskega izvoza, onemogočijo vsako zapostavljanje nevtralnih držav. Nadalje se namerava uvesti carine na uvoz vseh v Nemčijo importiranih inozemskih proizvodov. Te carine bi pobirali carinski uradi zaveznikov. Razpravljalo se je dalje o temeljnih načelih, ki naj bi vodila zavezniške oblasti pri vpeljavi nemške valute v zasedenem ozemlju. V tem načrtu je zamišljeno sodelovanje mešane francosko - belgijske finančne komisije. Tozadevni zaključki se morajo pričakovati šele takrat, ko bo nemška vlada z deflacijo pospešila namere zaveznikov.

Pariz, 22. febr. (Izv.) Agence Havas doznava, da sta Poincare in Theunis sklenila, nemški železniški obrat na levem obrežju Rene in Poruhrja nadomestiti z boljšim obratom, ki ga bodo vzpostavile francoske in belgijske zasedbene oblasti. General Degoutte si pridržuje sicer glede nove administracije svoja polnomočja, vendar pa bo vodstvo avtonomnega železniškega omrežja podrejeno namestniku ravnatelja državnih železnic. Podpiral ga bo belgijski pomočnik direktorja.

Pariz, 22. febr. (Izv.) Agence Havas poroča uradno: Reparacijska komisija se je pod predsedstvom g. Barthoua sestala ter sklenila v teku jutrišnjega dne zaslišati zastopnike holandske vlade. Gre za gotove dobave premoga, ki jih je Nemčija dostavila Holandski na podlagi pogodbe, ki jo je svojčas reparacijska komisija odobrila, ki je pa bila v trenotku zasedbe Poruhrja ustavljena. Nadalje je komisija določila termin, s katerim imajo one države, ki bi morale del predvojnih dolgov Avstrije in Ogrske po načrtu reparacijske komisije prevzeti, zajamčiti pripadajoče obresti. Ta sklep je bil sprejet s pridržkom, da ostanejo pravice avstrijske in madžarske vlade sicer neokrnjene, da pa se morajo v teku 15 dni decidirano izjaviti.

Essen, 22. febr. (K) General Degoutte je izdal naredbo, ki prepoveduje nemškim ministrom bivanje v zasedenem ozemlju. Policijskim in drugim javnim organom se odreja, da vsakega ministra za slučaj, da bi prestopil na zasedeno ozemlje, takoj aretirajo in postavijo pred vojaško sodišče okupacijske oblasti.

Berlin, 22. febr. (K) Izšla je naredba vlade, ki zavrača francosko-belgijske namere glede pobiranja davkov v zasedenem ozemlju s tem, da se ondotnemu prebivalstvu prepoveduje plačevati Francozom in Belgijcem zahtevane davščine.

VOLILNE PRIPRAVE.

Zagreb, 22. febr. (Z) Dr. Ante Trumbić in dr. Mate Drinković sta vložila skupno listo za južno Dalmacijo. Dr. Trumbić je nosilec liste, dr. Drinković pa kotarski kandidat za kotare Dubrovnik — Makarska.

Zagreb, 22. febr. (Z) Današnji »Hrvat« javlja, da kandidira hrvatska stranka prava samo v mestu Zagrebu in v zagrebški ter varaždinski županiji.

Beograd, 22. febr. (Z) Na snočni seji glavnega odbora zemljoradniške stranke se je govorilo o volilnem gibanju. Na tej seji so referirali odposlanci, ki so došli iz notranjosti o razpoloženju naroda za zemljoradniško stranko. Nato so bila prečitana poročila iz raznih krajev o potrditvi kandidatnih list, ter po teh poročilih nosedaj ni odbita od sodišča niti ena kandidatna lista. Na to se je govorilo o bodoči akciji in o smeri agitacije.

VPRAŠANJE URADNIŠKIH DIJET.

Beograd, 22. febr. (Z) Finančno ministrstvo je odredilo komisijo, ki ima regulirati doklade državnim uradnikom za čas potovanja po službenem poslu.

NOVI PREDSEDNIK FRANCOSKEGA SENATA.

Pariz, 23. febr. (Izv.) »Agence Havas« doznava, da je bil Doumergue izvoljen za predsednika francoskega senata.

Današnje prireditve

V Ljubljani:

Drama: »Vojiček«. Red E.

Opera: »Rigoleto«. Gostovanje gospe Vesel-Pola iz Zagreba. Red D.

Kino Matica: »Pomperl na smučeh«.

Kino Tivoli: »Hijene sveta« I. del.

Kino Ideal: »Črne oči«.

V Mariboru:

Narodno gledališče: Opereta: »Pri treh mladenkah«.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:

Tekoči teden: lekarna Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Karlovški cesti.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih JUTRANJE NOVOSTI

Pogreb dr. Ivana Tavčarja.

Ljubljana, 22. febr.

V prvih popoldanskih urah so se začele polniti ljubljanske ulice. Trgovine so bile zaprte; v mnogih izložbenih oknih je bila razstavljena slika velikega pokojnika, ovita s črno tančico. Vsa Ljubljana je bila v črnih zastavah. Ogrmne množice ljudi so hitele, da se zadnjikrat poslove od velikega Jugoslovena dr. Ivana Tavčarja.

Nepregledne množice so hitele v starodavno poslopje mestnega magistrata, kjer je ležal med cvetjem in svečami v kovinski krsti mož, ki je neizmerno veliko storil za svoj narod in posebno še za mesto Ljubljano. Na visokem katafalku je ležala zaprta kovinska krsta in ob njeni strani sta stala dva Sokola s sabljami v rokah in v ozadju dva akademika. Nad krsto je visela pokojnikova slika. Ves prostor pred vhodom v glavno dvorano je bil zastrt z žalno kopreno in okrašen z brezštevilnimi venci. Ob vznožju krste je ležal venec z napisom: »Kraljevska vlada — Pašić«.

Gost špalir občinstva se je raztezal od magistrata pa tja do pokopališča pri sv. Krištofu, ob vsej zadnji poti narodnega borca dr. Ivana Tavčarja.

Že ob 3. uri so bili hodniki pred magistratom natlačeni občinstva, ki je tiho, z globoko žalostjo pričakovalo zadnjega slovesa. Vsakomur je bilo čitati na obrazu, da je to slovo težko. Nekoliko pred 4. uro je prispela pokojnikova rodbina, na kar so prinesli krsto pod obok mestnega magistrata, v katerem je toliko časa pokojnik deloval za procvit mesta Ljubljane. Stolni prošt Kalan je ob asistenci dveh duhovnikov blagoslovil krsto in opravil molitve.

Nato je zapela Glasbena Matica pod vodstvom g. Mateja Hubada pretresljivo žalostinko: »Umrl je mož«, za njo pa »Zveza pevskih društev« pod vodstvom Zvezinega pevovodje g. Zorka Prelovca prekrasno Narodno nagrobnico«.

Grobna tišina je zavladala pred magistratom, ko so pevci odpeli žalostinke. H krsti je stopil Tavčarjev soborec in prijatelj g. pokrajinski namestnik Ivan Hribar, ki se je v daljšem govoru poslovil od velikega pokojnika.

Govoril je o dr. Tavčarju kot človeku, rodoljubu, politiku, pisatelju in narodnem delavcu. Omenjal je njegov silni talent in železno voljo, s katero se je pokojnik povspel od navadnega kmetskega sina na tako odlično mesto med Slovenci in Jugosloveni. Povdarjal je njegove težnje in prizadevanja za osvoboditev Slovencev in omenjal njegove zasluge za naš narod po osvobojenju. Njegova literarna dela mu zagotavljajo neumrljiv spomin in večno hvaležnost slovenskega in vsega jugoslovenskega naroda. G. pokrajinski namestnik je nato v svojem govoru omenjal nad vse blago srce pokojnikovo, ki je bilo vedno odprto za reveže in ki jih je rešilo stotine in bede.

Po teh besedah se je g. pokrajinski namestnik spomnil dr. Ivana Tavčarja kot svojega prijatelja. Omenil je, da sta kot 9-letna fantiča v kmetski hiši sklenila prijateljstvo, ki ju je vezalo skozi vse življenje. Skupno sta posvetila svoje moči delu za narod, Dasi se je včasih zdelo, da gresta njiju poti narazen, sta vendar prišla v svojem delovanju vedno zopet skupaj. Bila sta kakor dva potnika, ki stremita k istemu cilju; od časa do časa pa si vsak izbere svojo, da prideta potem zopet na veliki cesti skupaj in nadaljujeta pot do začrtanega cilja. Omenjal je razne politične spletke, s katerimi so ju hoteli ločiti, kar pa se ni nikomur posrečilo. Nato je opisal prizor, ko je tolažil bolnega Tavčarja na njegovem stanovanju, češ, da mu bo kmalu mogoče oditi na svoje posestvo na Visoko, kjer si bo zopet utrdil svoje zdravje, na kar mu je dr. Tavčar s solzo v očeh odgovoril: »Da, še višje...« In res je pred tremi dnevi splavala njegova duša.. višje... Iz višav pa gleda njegov duh na vse te množice, ki se danes poslavljajo od svojega voditelja, prvoborite1ja, probujevalca in dobrotnika.

Za pokrajinskim namestnikom se je poslovil od pokojnika v imenu njegovih ožjih prijateljev in v imenu zavodov, ki jim je pokojnik načeloval, dr. Karel Triller. Pretresljive in v srce segajoče so bile poslovilne besede bivšega ljubljanskega podžupana in dolgoletnega pokojnikovega sodelavca. Tudi on je proslavil zasluge dr. Ivana Tavčarja kot politika, ki se je neustrašeno boril za uveljavljenje svojih načel in kateremu so morali ob smrti priznati celo njegovi najsrditejši politični nasprotniki, da je bil poštenjak od nog do glave. Slavil je pokojnika kot literata, o katerega delih bodo sicer sodili poklicani možje, eno pa je gotovo, da je dr. Tavčar podaril svojemu narodu dragocene književne zaklade, v katerih se zrcali njegova pristna, poštena slovenska duša. Podaril nam je poleg mnogih drugih del zreli šopek »Jesenskega cvetja«, njegovo remek-delo pa je in ostane »Visoška kronika«. Nemila usoda je hotela, da ostane to delo fragment. Zapisala je danes zadnje poglavje njegove »Visoške kronike«... Prostor, kjer bodo počivali zemeljski ostanki pokojnika, je majhen. Česar pa mrtvaška lopata ne more zagrebsti, to je spomin in duh njegov, njegova nevenljiva dela.

Ko je dr. Triller končal govor, ter poklekniVši poljubil krsto, so se orosile tisočere oči. V tem trenotku se je poslavljala bela Ljubljana od svojega najdelavnejšega meščana, vsa Slovenija pa od enega izmed svojih najboljših sinov.

Končno je izrekel poslovilno besedo v imenu književnikov še pesnik, pisatelj ter dramaturg Narodnega gledališča v Ljubljani g. Oton Župančič. Naglašal je med drugim, da se vsi književniki z bolestjo poslavljajo od njega, človeka in umetnika velikana, iz čigar sočnosti in globokosti črpajo sedanji in bodo črpali še pozni rodovi. Zapustil nam je neprecenljive literarne zaklade, ki mu zagotavljajo trajen in neizbrisen spomin. Po teh poslovilnih govorih se je razvrstil sprevod. Krsto so prenesli v voz, na kar je nastopil dr. Ivan Tavčar svojo zadnjo pot.

Na čelu sprevoda je jezdila Sokolska konjenica s svojim praporororn. Njej je sledila vojaška godba s kapelnikom g. dr. Čerinom. Nato so sledile dolge vrste Sokolstva, za njimi nosilec križa in žalne zastave, nato pa narodna društva in deputacije, dalje godba Zveze jugoslovenskih železničarjev pod vodstvom kapelnika g. Bučarja in za njo nosilci vencev. Neizbrisen vtis je napravila povorka deklic, ki so nosile vence z napisi del velikega pokojnika. Za temi sta sledila dva vozova, na katerih je bilo nagomileno brez števila vencev. Njima je sledil voz z duhovščino, za katerim je stopal nosilec reda sv. Save II. vrste in za njim šesterovprežni galavoz s krsto. Ob vozu je stopalo na desni šest zastopnikov literatov, na levi šest zastopnikov političnih korporacij, ob vsaki strani pa so jezdili Sokoli-konjeniki kot častna straža.

Za krsto je stopala pokojnikova rodbina s sorodniki. Za temi zastopniki vlade g. minister dr. Niko Županič, g. pokr. namestnik Ivan Hribar in zastopnik Nj. Vel. kralja komandant dravske divizijske oblasti g. art. puk. Vučkovič. Kot zastopnik ministra notranjih del Vujičića se je udeležil inspektor ministrstva notranjih del g. Milorad Jovanović. Dalje so sledili ostali zastopniki vojaških in civilnih oblasti, med katerimi smo opazili tudi g. Kocha, dalje zastopniki tujih držav v Ljubljani, dr. Gregorin kot zastopnik političnega društva »Edinost« v Trstu itd. itd., nato je sledil upravni svet, uradništvo in osobje Narodne tiskarne, upravni svet in uradništvo Ljubljanske kreditne banke, za temi mestno in drugo uradništvo in nato ostalo občinstvo. Po vseh ulicah, koder se je pomikal žalni sprevod, so gorele črno zavite svetilke. Od pošte dalje so delali špalir dijaki in dijakinje, učenci in učenke, za njimi pa tisočglava množica. Od Vsesokolskega zleta sem ni videla Ljubljana na ulicah takih množic, kakršne so se valile po ljubljanskih ulicah, da se poslove od velikega sina slovenskega ljudstva.

Žalni sprevod je prišel do Sv. Krištofa. Na obeh straneh cerkvenega vhoda so se vstavili sokolski praporji, ob straneh ceste pa so se razvrstile sokolske čete in ognjegasci. Za Sokolstvom je prišla Zveza pevskih društev, ki se je postavila nasproti cerkvenemu vhodu. Sledila je dolga vrsta lovcev in za njimi nepregledna množica vencev. Ko je prišel voz s truplom blagega pokojnika so Sokoli sneli čepice in velikanska množica ljudstva je klonila glavo pred ljubljenim Tavčarjem. Stolni prošt g. Kalan je ob asistenci ostalega duhovništva blagoslovil krsto in opravil cerkvene obrede.

Po obredih so se začuli milodoneči zvoki ruske žalostinke, ki jo je odpel mešani zbor ruskih beguncev. Marsikatero oko se je orosilo, ko je slišalo krasno pesem severnih bratov ljubljenemu velikemu Jugoslovenu. Utihnili so zadnji zvoki »Večnaja mu pamjat« in nastala je grobna tišina, da je človek nehote slutil in čutil, kako je vsem težko po možu, ki smo ga vsi ljubili in spoštovali.

Tedaj se je začul glas Sokola dr. Viktorja Murnika: »Bratje in sestre! Stojimo pred krsto največjega genija, ki je bil univerzalen genij.« Izvajal je, da se dr. Tavčar ni omejil samo na eno polje, ampak se je lotil vsakega dela, ki bi koristilo narodu in domovini; kajti narod in domovina sta bila velikemu pokojniku vse. Ko se je pojavilo Sokolstvo se ga ni branil in kako tudi, ko se Sokolstvo vjema s tem, kar je bilo v dr. Tavčarju; to je zdravje in sila. In drugače sploh ni bilo mogoče. To dvoje si je pokojnik vzel za bazo svojega delovanja. Tedaj, ko je Sokolstvo pričelo s svojim delovanjem, je brat Tavčar dal najlepši vzgled. 50 let star je vstopil v sokolsko delavnico. Nadaljeval je: »Bratje in sestre! Glejte Sokola, ki ga ni dičila samo sokolska obleka, ampak Sokola, ki ga je krasila vztrajnost in delavnost, energija in volja, na drugi strani pa mirna vztrajnost ki naj bo vzor vsemu Sokolstvu. Ta mirna in vztrajna energija naj se obrača v prid narodu in domovini. Svoboda domovine je bil dr. Tavčarjev cilj. Pa ne samo kot Sokol, ampak tudi kot značaj mora biti blagi pokojnik vzor. Njega je dičila vrlina vseh vrlin, dičila ga je velika dobrota, ki ga je vodila, da je delal za druge in s tem za človeštvo. V tem vidimo Tavčarja moža prežetega z etičnostjo. Tega moža sedaj ni več tu. Delec je še tu, ostali pa je šel v višine, kjer je že dolgo plaval. Bridka žalost nam navdaja srce, toda njegov duh naj kaže Sokolstvu pot vedno višje.« Končal je svoj govor z besedami: »Tebi pa hvala Sokolstva in večna slava!« Zaorili so sokolski »Slava«, katerim se je poznalo, da jih je težka bol zadušila že v srcu.

Nato se je v imenu pravnikov poslovil od svojega stanovskega tovariša dr. Janko Žirovnik. Spomnil se je kako se je pred 40 leti posvetil dr. Tavčar odvetniškemu poklicu, ker je mislil, da bo na ta način najbolje koristil svojemu narodu. V svojem poklicu je našel dr. Tavčar svoje zadoščenje, narod pa svojega vnetega zagovornika. Podpiral je svoj narod in ga je ob vsaki priliki zagovarjal. Vnemal se je za slovenski jezik možato in odkrito, da je imponiral celo svojim nasprotnikom. V svoji pisarni je vzgojil četo mož, ki so skušali biti v malem to, kar je bil pokojnik v velikem. Zavzemal se je za odvetniško zbornico, katere zvesti sodelavec je ostal vedno. Bil je mož, ki ga je dičila poštenost s katero je sodil tudi vsakega drugega. Poštenost in zvestoba sta bili dve cvetki, ki sta ga dičili. Z veliko vnemo je podpiral tudi stanovsko časopisje. Končno pa je doživel osvobojenje, ki mu je bilo najlepše zadoščenje za ves njegov trud. Pravda za narod je bila končana toda končala se je tudi pravda njegovega velikega sina. Sklenil je: »Dragi tovariš in prijatelj! Bog Ti daj mir in Slava Tvojemu spominu. Zadoneli so ponovni slava, znova so orosile oči ganjene množice.

Združeni pevski zbori so zapeli milo pesem »Vigred se povrne«. Bila je zadnja pesem velikemu Jugoslovenu, ki ni bila samo pesem, ampak izraz globoke žalosti bele Ljubljane, nekdanjega žarišča težkih bojev, nad izgubo svojega velikega sina. Komaj so utihnili zadnji zvoki, že je množica hitela v cerkvice, da se poslednjikrat pokloni svojemu ljubljencu. V sredi cerkve je bila postavljena krsta, obdana z neštetimi venci, ki jih je velikemu Jugoslovenu poklonila hvaležna domovina. Srca vseh pa so drgetala in ponavljala: Hvala Ti in večna Ti Slava!

Sramotna volilna borba slovenskih demokratov.

Maribor, 21. febr.

Včerajšnje »Jutro« je prineslo iz Maribora poročilo, ki je v celoti sicer otročje, vendar pa je sestavljeno tako lopovsko, da samo na sebi karakterizira pisca »Jutrovega« poročila, obenem pa prikazuje, da demokratom ni ničesar svetega. V volilni borbi, ki jo brez upa zmage vodi dr. Kukovec, so padli že tako nizko, da izrabljajo v politični borbi uboge žrtve demokratske politike, one »orjuice«, ki sede sedaj v zaporu za dejanja, katerih duševna mati je mariborska demokratska stranka. Dan po razbitju Cirilove tiskarne je bilo aretiranih več »orjuncev«, ki so po dolgem molčanju priznali da je »Orjuna« pod predsedstvom inženerja Vedernjaka v odborovi seji akcijskega odseka sklenila napad na Cirilovo tiskarno. Vsled tega priznanja je bilo aretiranih 15 članov - odbornikov tega odseka in med njimi tudi inž. Vedernjak.

Šef agrarnega urada v Mariboru dr. Vilko Pfeifer je vsled tega inž. Vedernjaka na podlagi službenih predpisov začasno suspendiral, Njegova gospodinja — s katero živi Vedernjak v skupnem gospodarstvu — je g. Pfeiferja prosila k sebi, ker je bi slednji opozorjen, da nima niti toliko, da kupi mleka za dete. Iz usmiljenja ji je daroval 400 kron, da ji v nesreči pomaga, ter ji rekel, da bo morala v doglednem času izprazniti kuhinjo, ker je ista sestaven del urada. O kakem metanju iz stanovanja ni bilo sploh govora, ker ima inž. Vedernjak najeto posebno sobo v isti hiši, s katero nima g. Pfeifer nobenega opravka. Res pa je, da je nasoetoval g. Pfeifer inž. Vedernjaku priznanje, ki mu sedanji položaj samo olajša in to žal vsled dejstva — ker je znano vsakemu otroku, da je priznanje samo olajšava, zlasti v trenotku, ko je stvar povsem dokazana.

Dr. Sernec in dr. Boštjančič pa sta šla dalje in dobila baje od »gospodinje« inž. Vedernjakove izjavo, ki sta jo sporočila »Jutru«!

Pripovedovanje, da je g. Pfeifer hotel pregovoriti inž. Vedernjaka, da postane tajnik NRS proti dnevni plači 400 K je seveda tudi samo plod bujne demokratske domišljije, ker ima NRS svojega tajnika in ga torej enostavno ne potrebuje.

Da pa je začela mariborska Jedeesarija s tako lopovskimi sredstvi agitirati za svojo politiko, dokazuje, da se v svojih poslednjih krčih ne sramuje niti političnega hijenstva in se igra z žrtvami svoje lastne nepremišljenosti.

Vprašamo Vas sedaj javno g. dr. Kukovec, g. dr. Reisman in vse vas, ki ste z lažnjivimi poročili o paktu NRS z Nemci in z dnevnimi napadi najgrše vrste — rodili dogodke, ki so se izvršili v Cirilovi tiskarni in radi katerih sedi v ječi 17 mladih, zapeljanih žrtev, vprašamo Vas javno in odkrito, ali ste se javili sodišču v Mariboru, da razbremenite idealne ljudi, ki so v slepem pokoravanju do Vas storili čin, katerega duševni očetje ste vi sami!

G. dr. Kukovec! Kaj ste storili za uboge Vaše žrtve?

G. dr. Reisman! Kaj ste storili za one, ki so zgubili svoje očete in sede v kaznilnici za čine, v katere ste jih zapeljali?

Mesto da sledite g. dr. Vilko Pfeiferju, ki je prvi skromno kot državni uradnik to zmore, pomagal nedolžnemu detetu, ste šli, in ste opljuvali njega in ž njim inž. Vedernjaka, ki sedi s 16 ostalimi žrtvami v zaporih, ker so sledili svojemu srčnemu čustvovanju in pozabili na pomet! kot demonska senca smehljajočega obraza pa stoji za temi zapeljanci — zapeljivka JDS!!!

Politične novosti.

ČEŠKOSLOVAŠKA.

= **Poslanec dr. Šrobar pozvan v Ameriko.** Slovaški »Sokol« v Ameriki je povabil dr. Šrobarja, da bi v bližnji bodočnosti prišel v Ameriko in priredil po slovaških naselbinah predavanja. Ameriški napredni Slovaki gledajo na drja Šrobarja kakor na edinega poštenega slovaškega politika in se zanašajo, da bi samo on utegnil razprte in v neštevilne strančice razcepljene Slovake združiti k skupnemu delovanju.

POLJSKA.

= **Proti zlorabi cerkve v politične svrhe.** Vsled socijalističnih demonstracij proti skrunjenju krakovskih svetišč so izdali poljski škofje posebno naredbo, ki prepoveduje zlorabo cerkve v proslavo morilca Niewiadomskega. Pastirski list kardinala Dalbora obsoja v ostrem tonu početje nacijonalistov. V Thornu so delavci preprečili maša-zadušnico za morilca Niewiadomskega. Maše so se brale skozi 10 dni po cerkvah cele Poljske. Ker je kolekta, ki so jo nacijonalisti uprizorili v poznanjski frančiškanski cerkvi, vrgla dva milijona poljskih mark, je zahteval posl. Korfanty v sejmu intervencijo državnega pravdništva.

FRANCIJA.

= **Komentarji k francoski »rumeni knjigi«.** Kakor znano, je izdala francoska vlada diplomatično knjigo, ki opisuje potek lausannske konference s posebnim ozirom na težnje francoske orijentalne politike. Listi komentirajo to knjigo zelo različno. »Journal des Debats« se razlikuje v temeljnem tonu od »Tempsa«. Gauvain je mnenja, da še dokaz o francoskem fijasku ni dopriešen, ker se zlasti zatrjuje, češ, da so francoski delegati preveč podpirali Angljio in s tem zanemarjali francoske interese. Da je prišlo do razida, ni kriv Lord Curzon (to namreč zatrjuje »Temps«); krivdo, da se je g. Bompard na koncu konference znašel med dvema stoloma in da so spoštovanje in interesi Francije v Orijentu kompromitirani, je pripisovati onim francoskim politikom, ki so Turkom pred konferenco stisnili vsa orožja v roke. Turki so v tem prijateljstvu zagledali alijanco proti Angliji, in najbrže da je bila to velika misel Franklin Bouillon-a. V takšne kombinacije se ni mogel nikdo spuščati. Naravno je bilo, da se je Francija morala spreti s Turki.

I. A.:

Odsev iz davnine.

Da ne bo nikoli pozabljeno, kaj se je zgodilo v tem letu Gospodovem, ko smo pisali 1545, v nedeljo, predno smo slovesno obhajali vnebohod našega božjega Odrešenika v Ljubljani, naj tukaj zapišem in povem, vsem dobrim v tolažbo, vsem hudim v zasluženo svarilo in v potrdilo, kako je božja pravica vedno pripravljena pokazati svojo moč in oblast.

Jaz, Johannes Franciscus Thollinarius, častitih očetov Soc. J. ponižni scholarius, pličem na pomoč ogenj svetega Duha, da mi vodi misli in besede, ki naj po njegovi milosti pridejo v božjo čast izpod mojega peresa.

V imenovanem letu je tedaj v hiši poleg »Zlatega vola« živel z družino gospod Antonius Židar in njegova zakonska družica Margareta. Židarica je bila še v trdnih letih, zdrava in trdna ter vedno vzgledna in polna krščanskih čednosti. Ko se je tedaj tiste dni vrnila od rane maše, so jo nenadoma napadle slabosti. Omahnila je vznak in ni pokazala nobenega znamenja življenja več, zato je bil prepričan njen mož in ž njim vsa številna družina, da je blaga Margareta Židarica izročila Bogu svojo pošteno dušo. Storili so tedaj, kar je pri takih prilikah potrebno in položili zemeljske ostanke na mrtvaški oder.

Ko je tedaj napočila nedelja, kakor sem že omenil v začetku tega pisanja, je žalostno naznanjal glas zvonov pri Svetem Petru pred mestnim obzidjem, da polagajo Margareto Židarico (hočem reči: telesne ostanke njene neumrjoče duše) na pokopališče Svetega Petra.

Bil pa je tam grobar, ki ga je gotovo preslepil sam kralj teme, Lucifer, in mu premamil srce, da je zaželelo tujega blaga. Imela je namreč Margareta Židarica na prstih prelepe težke prstane. Ko so sedaj v cerkvi še enkrat odkrili krsto, je ta nesrečni grobar zajel s svojimi pregrešnimi očmi zlati sijaj in sklenil v srcu hudoben sklep. Imel je namreč ljubico, to se pravi žensko, ki ni bila zvezana ž njim po božji postavi, ampak po samem grdem mesenem poželjenju. Tej malopridni ženščini je tedaj hotel dati zlati žar s poštenih Margaretinih prstov, da bi na tak način tembolj ogrel njeno pregrešno kri. Zato se je odpravil še tisto noč na pokopališče k Svetemu Petru in odkopal Židaričin sveži grob. Tudi mu je Lucifer tako krepko stal ob strani, da ga ni odvrnila svetost kraja in ne groza časa, da ni posegla božja pravica sama vmes in tako na vse večne čase osramotila delo Satanovo. Ko je namreč ta pregrešni grobar, ki v svoji pohlepnosti in poltenosti niti pred smrtjo ni obstal, odkril krsto in začel vleči prstane z mrzlih mrtvaških prstov, se je Margareta Židarica nenadoma zganila in sedla v krsti. Ko je grobar to opazil, se je hitro odpovedal Satanu, pustil Židarico in v divjem begu začel klicati božjo milost na pomoč. Gospa Margareta v prvem trenotku ni niti prav vedela, kje je in kaj se godi ž njo, ko pa je spoznala, da že prebiva v naročju zemlje, je začela klicati grobarja, naj ji pomaga iz tega prebivališča in jo spremi domov, kjer jo čaka zvesti mož in gorko postlana postelja. Grobar seveda ni maral poslušati njenega vzdihovanja, ker ga je preveč gnala huda vest Zato se je gospa priporočila svetnikom božjim in prav posebno še svoji mogočni patroni, nakar se je tudi res srečno rešila iz jame in prišla domov.

Ko je potrkala na hišna vrata, je zbog pozne ure bila prepričana vsa družina, da hodi spomin okrog. Zato so se zbrali vsi, kar jih je bilo pod streho, k molitvi, vendar trkanje ni hotelo prenehati. Nazadnje so poklicali gospoda Židarja, ki je v svoji sobi v samoto zamaknjen obžaloval svojo preblago ženo.

Gospod Antonius Židar je tedaj vstal v trdnem prepričanju, da ga zalezuje sam hudič in hoče v podobi zapeljive ženske premagati njegovo slabost. Dejal je tedaj z močnim glasom:

— Vsi dobri duhovi hvalijo Boga!

Pred vrati je odgovorilo:

— Jaz ga tudi in bi ga še bolj, ako bi smela zopet počivati v moji gorko postlani postelji ob tvoji strani.

Gospod Židar je bil še bolj uverjen, da ga moti Satn, ko je slišal zunaj govoriti o postelji. V sveti jezi je tedaj zagrozil:

— Poberi se od mene, seme teme hudičeve! Duhovom ni treba toplih postelj!

Ob takih besedah je seve tudi blagi gospe Margareti zavalovala kri in jeza ji je položila na jezik tele besede:

— Tako torej govori moj Anton, ki sem mu pred Bogom in pred ljudmi vedno bila zvesta žena?! Kaj nisi mogel dočakati, da bi se stekle mojega življenja ure? Zdaj mi praviš seme teme hudičeve, ni pa še dolgo tega, kar si mi pravil golobica bela in srca radost. Taka je tedaj tvoja ljubezen, da mi niti ne odpreš, ko se iz groba vračam k tebi in veš, da me zebe! —

Sedaj je gospod Židar spoznal glas svoje žene in ji je odprl. Ko mu je potem povedala vse, je poslal po prepla šenega grobarja, ki se je v strahu in grozi vil, ko je priznaval svoje strašno dejanje. Na priprošnjo gospe Margarete gospod Antonius tudi ni nastopil zoper njega, ampak mu je dal prstane, ki so ga bili zapeljali v tak strašen greh.

Gospa Mrgareta je pa danes, ko pišemo 1549, še vedno na svetu in je medtem po svoji vrnitvi iz groba dala svojemu možu že drugo dete. Zaradi njenih krščanskih čednosti ji želim in voščim še mnogo let življenja in zakonskega blagoslova, da bo tako tembolj razodeta božja čast in ponižano delo vragovo.

Darujte knjige za koroško mladino!
Nabiralnik pred Pre[illegible] in upravništvom.

Dnevne novosti.

Tavčarjev sklad Cirilmetodove družbe. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je ustanovila v spomin svojemu pokojnemu podpredsedniku Tavčarjev sklad, ki naj znaša 225.000 Din. Prispevki (najmanjši 10 Din) naj se pošiljajo Cirilmetodovi družbi v Ljubljani.

— **Glavni volilni odbor NRS za mariborsko oblast** in srezka odbora za levi in desni breg imajo skupno sedež v Mariboru, Vrazova ulica 3, III. — Somišljeniki in prijatelji stranke naj se v vseh zadevah obrnejo ustmeno ali pismeno na ta naslov. Tam se sprejemajo tudi prijave za vstop v stranko.

— **Poslanec Žebot zopet izginil!** Pred okrožnim sodiščem v Mariboru bi se morala vršiti včeraj razprava o tožbi radi žaljenja časti, ki jo je vložil dr. Reisman proti poslancu Žebotu, ker ga je ta pred nekaj dnevi opljuval v Gosposki ulici. Razprava pa se ni mogla vršiti, ker poslancu Žebotu ni bilo mogoče dostaviti vabila.

— **Neveljavna kandidatna lista.** Mariborsko okrožno sodišče ni potrdilo kandidatne liste neodvisne gospodarske stranke, ki jo je vložil ustanovitelj neodvisne gospodarske stranke, posredovalec zemljišč Zagorski v Mariboru.

— **Predavanje o pisatelju in novinarju Jos. Holečku.** Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani priredi v nedeljo 25. t. m. ob 11. uri dopoldne predavanje o znanem češkem pisatelju in novinarju Jos. Holečku. Predavanje se vrši v univerzitetni dvorani. Govori dr. Ivan Lah. Vstopnina prosta.

— **Kurz iz zgodovine umetnosti.** V soboto dne 24. t. m. ob 6. uri zvečer se vrši v zbornici bivšega deželnega dvorca v Ljubljani deveto predavanje. Téma: Rubens in Rembrandt. Predavatelj dr. Izidor Cankar. Vstopnice po 5 Din pri vhodu.

— **Učiteljski Ferijalni Savez.** Prva podružnica učiteljskega Fer. Saveza v Sloveniji je že ustanovljena. Je to CXLI podr. F. S. pri Okrajnem učit. društvu v Novem mestu. Ustanovilo jo je tamošnje učiteljstvo na svojem zborovanju dne 10. t. m. Priglasilo se je takoj 34 učnih oseb, drugi še sledé. Upati je, da pristopi v to nadstrankarsko in za vse učiteljstvo tako važno ustanovo vse učiteljstvo brez razlike in ozirov na politično in organizacijsko pripadnost. Novomeško učiteljstvo je povabilo v F. S. vse v okraju službujoče učiteljstvo in nekaj pri društvu včlanjenih učiteljev je že pristopilo. Gotovo sledé tudi vsi drugi, ki so treznega mišljenja, ker s pristopom v F. S. skrbe in delajo v prvi vrsti zase. — Predsednik podružnice F. S. je novomeški učitelj g. Viktor Pirnat, ki si kot vnet ferijalec že več let prizadeva spraviti učiteljstvo v Fer. Savez, in ki je to podružnico tudi udejstvil. Novomeška podružnica učit. F. S. se oskrbi tudi z lastnim Svratiščem. V ta namen je priredilo tamošnje učiteljstvo ta mesec že dve gledališki predstavi. M. Baluckega izvrstno veseloigro »Težke ribe« je g. učitelj Pirnat še izpopolnil in oživil z različnimi prav dobro pogojenimi in času primernimi pevskimi točkami, kupleti in krasnimi dueti, ki jih je vpletel med igro. Tako 1. kot 17. t. m. so »Težke ribe« stjajno uspele. Nič ni motil pust in pomanjkanje denarja. Kolikor nam je znano, nam bo gori omenjeni režiser do poletja nudil s svojim učiteljskim ensamblom še mnogoteri užitek.

— **Pogreb dr. Jakoba Kavčiča,** upokojenega predsednika okrožnega sodišča, se vrši danes popoldne ob 2. uri iz Kolizejske ulice št. 12 na pokopališče na Viču.

— **Iz poštne službe.** Razpisano je odpravniško mesto pri pošti v Šenčurju poleg Kranja (III/2). Prošnje je vložiti v dobi dveh tednov.

— **Jamstvo za priporočene pošiljke v Turčiji.** Kakor poročajo beograjski listi, je turška poštna uprava zopet prevzela odgovornost za izgubljene poštne pošiljke in sicer ne glede na to, v kateri kraj so bile pošiljke nameniene.

— **Mariborske vesti.** — **Posledica alkohola.** Kolar Franc Berglez, ki je popival v Koštomajevi gostilni v Mlinski ulici, je pričel nenadoma, ko se ga je že precej nasrkal, kričati, da mu je nekdo izmaknil 1000 dinarjev. Policija, ki je došla na lice mesta, je preiskala navzoče goste, končno pa tudi Bergleza samega. Ob tej priliki se je izkazalo, da je imel razgrajač denar v drugem žepu. Na ta način je bila tatvina pojasnjena. — **Ljubezen in mesarski nož.** Včeraj je bila že večkrat izgnana Katica Glavič v družbi z mesarskim pomočnikom Francom V. v neki gostilni v Mlinski ulici. Ko pa je k njima prisedel neki Božo S. in ponudil Katici cigareto, je to njenega Francina tako razjarilo, da je neprijetnega družabnika sunil z mesarskim nožem po glavi in mu prizadejal precejšnjo rano. Zaradi neumestnega izvrševanja poklica je moral mesar v zapor. — **Tatvina.** Okrožno sodišče je 25-letnega Ivana Cesarja, ki je bil pri kotlarju Weisu zaposlen kot pomočnik in mu je pred kratkim izmaknil 13 kg bakra v vrednosti 4000 kron, obsodilo na 14 dni težke ječe.

— **Nežin načrt življenja.** Ko je Neža Comišek iz Zbigovcev dognala, da obstojajo na svetu tudi zapori, je takoj sklenila, da se jih v izdatni meri posluži. V mislih si je razdelila življenje na dve polovici: prvo v zaporih, drugo pa v mamljivem svetu. Načrt se ji je precej dobro obnesel; za dvanajst veselih je odsedela že dvanajst žalostnih polovic. Ko je prišla zopet na svobodo, se je lepega dne znašla z nekim trgovcem v prijetni gostilni v Mariboru. Pivorala sta in se ljubkala precej dolgo v noč. Nežka pa ni pozabila, da noči sledi še en dan in si je brez trgovčeve vednosti izposodila 4000 jugoslov. in 250.000 avstrijskih kron. Drugi dan se je kot Micka Drožnik peljala v Celje, kjer ji je dalo sodišče priliko odsedeti drugo polovico dni v skupnem iznosu 18. mesecev.

— **Preselitev kaznjencev v Maribor.** V mariborsko moško kaznilnico dospe 120 kaznjencev iz kaznilnic v Nišu in Skoplju. Novi kaznjenci so po pretežni večini odmetniki.

— **Splitski arhitekti za okusne stavbe.** Po poročilih iz Splita so imeli splitski arhitekti sestanek, na katerem so razpravljali o zidavi novih stavb v Dalmaciji. Po večerni debati se je sestavila komisija, ki je dobila nalogo, skupno z komisijo pokrajinske vlade, nadzorovati zidavo vseh novih stavb v Dalmaciji. Stavbe naj bi se zidale po zotovem načrtu.

— **Gospodarske vajence sprejme državna kmetijska šola na Grmu** za dobo od dne 1. aprila do 31. oktobra t. l. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesna sposobnost, neoporekljivost ter dovršena ljudska šola. Prednost imajo kmečki sinovi, pred vsem oni, ki ostanejo na domačem gospodarstvu. Gospodarski vajenci se uporabljajo za delo v vseh panogah šolskega gospodarstva, zlasti v sadjarstvu in vinarstvu in uživajo tudi teoretičen pouk pri delu, kjer so zaposleni. Za to dobivajo prosto hrano in prosto stanovanje ter majhno nagrado v denarju. Gospodarska praksa je izvrstna predpriprava za vstop v šolo s 1. novembrom 1923. Pri sprejemu v šolo imajo vajenci prednost pred drugimi prosilci in sicer ako izpolnijo ostale pogoje, na prosta mesta. Lastnoročno na celo polo pisane prošnje s priloženim krstnim listom, domovnico, zadnjim šolskim spričevalom ter spričevalom o nravnosti, je poslati do dne 10. marca 1923 ravnateljstvu drž. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

— **Povišanje taks za magistre farmacije.** Oddelek za prosveto in vere v Zagrebu je odredil, da se zvišajo takse za nostrifikacijo v tujini dobljenih magistrskih diplom od 60 na 180 dinarjev.

— **Rektor praške nemške univerze odstopil.** Kakor znano, je bil za letošnje leto izvoljen za rektorja Žid dr. Steiherz. Nemški akademiki arijskega plemena so tedaj zagnali velik hrup in zahtevali, da rektor odstopi. Posredovala je vlada, ki je zagrozila, da ukine semester, ako bi se izgredi nadaljevali. Duhovi so se nekoliko pomirili in rektor je ostal na svojem mestu. — Končno je pa doznal, da se še vedno tajno ruje proti njemu in je radi tega podal ostavko. Nekateri listi vidijo v njegovem odstopu poraz praškega nemškega židovstva. Na nemški univerzi v Pragi je 156 profesorjev in docentov. Od teh je 61 Židov, kar bi po priliki odgovarjalo številu židovskih slušateljev. V zimskem semestru 1921/22 je štelo vseučilišče 3150 rednih slušateljev od katerih je bilo 1403 Židov.

— **Nepravilnosti pri podporah.** Pred letom dni je ministrstvo za socijalno politiko odobrilo 500.000 Din kredita kot podporo prebivalcem Negotina, ki so vsled vojne prišli ob svoje domove. Ministrstvo je doznalo, da se pri podeljevanju podpor dogajajo nerednosti in je radi tega poslalo v Negotin kontrolorja Konstantinoviča z nalogo, da zadevo preišče in vse nerednosti nemudoma naznani.

— **Drugi mednarodni shod trgovcev s poštnimi znamkami v Pragi.** Društvo češkoslovaških trgovcev s poštnimi znamkami v Pragi je sklenilo, da tudi letos priredi shod, in sicer v dneh 11. do 13. marca. Shoda se bodo udeležili tudi inozemski trgovci s pisemskimi znamkami. Prvi dan bodo priredili pozdravni večer, drugi in tretji dan pa se bo vršila borza.

— **Pegasti legar v Osijeku.** Po poročilih iz Osijeka se pegasti legar vedno bolj širi. Konštatiralo se je že 400 slučajev, izmed katerih sta bila dva smrtna.

— **Velik požar v Beogradu.** V Beogradu je izbruhnil požar v skladišču trgovca Todorovića, ki je vničil precej manufakturnega blaga v skupni vrednosti 100.000 dinarjev.

— **Naiboli pripravno.** Dva kmeta v Prijepolju sta šla na pokopališče, da počastita spomin svojega umrlega sorodnika. Tam pa sta našla dva svoja stara sovražnika in hajdi z noži nad nje. Oba napadena brata sta bila težko ranjena. Napadalca se nahajata v rokah pravice.

— **Junaška sestra.** Preteklega leta je ubil Ilija Lalević iz Nikšiča svojega rojaka Mila Damjanoviča. Poslednji je zapustil edino sestro 20 letno Damjanko. Ona se je odločila, da maščuje bratovo smrt. Pretečeni teden je prišla na trg v Nikšič, kjer je v svoje veliko zadovoljstvo našla tudi ubijalca svojega brata. Rečeno storjeno, potegnila je revolver in oddala nanj pet strelov. Ubijalec je bil na mestu mrtev. Damjanka pa se je sama javila oblastim.

— **Izrabljanje orožniške uniforme.** V vasi Puljhovac na Hrvatskem sta prišla k nekemu kmetu dva v orožniško uniformo oblečena lopova, ki sta zahtevala, da jima izroči orožje. Ko pa nista našla nikakega orožja, sta se odstranila in oddala na kmeta dva strela, ki sta ga precej nevarno ranila. Med potjo sta naletela na kozo, katero sta popolnoma razmesarila. Razbojnika je napadlo nekaj oboroženih kmetov, toda posrečilo se jima je zbežati. Orožništvo je lopova izsledilo v osebi dveh ciganov, ki svoje dejanje priznavata.

— **Ta nesrečna gnjat.** Petnajstletni deček v Užicah je šel k sosedu z namenom, da ukrade kos gnjati, katero si je že tako dolgo želel. Pri nepoštenem poslu so ga zasačili in moral se je vrniti brez zaželjenega priboljška. Ker je bil drugače dober dečko, ga niso naznanili občinskemu sodišču. Pač pa je bilo dečka tako sram, da se je tretjega dne usmrtil.

— **Ni napačna zahteva.** V Dolnjem Lapcu sta prišla k nekemu kmetu nevarna razbojnika, oblečena v orožniško uniformo. Z resnim obrazom sta pričela stikati za orožjem in ker se je kmet temu protivil, sta ga vklenila. Prebrskala sta vse prostore in končno našla 840 dolarjev in 840 Din. Namišljen orožnik je začel kmeta zmerjati, češ, da ima proti postavni odredbi tako veliko vsoto denarja doma, za kar bo strogo kaznovan. Končno mu je izjavil, da naj pride drugi dan na orožniško postajo, kjer dobi hranilno knjižico za ta znesek. Po tej lekciji sta roparja odšla. — Kmet je seveda zaman čakal na svojo hranilno knjižico.

— **Ta nesrečni lepi Peter.** Nikola Tihomirović iz Barzilovca je imel mlado povojno ženo. Zakon ni bil srečen, ali kaj to, saj jih je mnogo nesrečnih. Toda žena Ivanka je moderna ženska, ki je želela imeti tudi hišnega prijatelja. V tem jo je še podkrepil lepi Peter, ki ji je z zbranimi besedami dokazal, da je zakon neumna stvar. Petrova filozofija je tako vplivala na Ivanko, da je na Nikolo popolnoma pozabila. To seveda Nikoli ni ugajalo in nekega dne ji je nekoliko pretresel zmešane možgane. Petru modernistu pa to ravnanje ni bilo po godu in nekega večera se je spravil nad Nikolo. Ta pa je bil star borac in je Petra tako zdelal, da je videl vse zvezde. Končalo se je pred sodiščem, ki je lepega Petra podučilo, naj se nikar ne vtika v tuje zadeve.

— **Pečen človek.** Da zločinci koga umorijo, to smo sicer vajeni slišati, da ga pa spečejo, je tako zločinsko dejanje, da ga ne zmorejo niti najbolj nekulturni narodi. Nepoznani razbojniki so napadli gozdarja Petra Ognjenovića iz Ruševa na Hrvatskem. Nnesrečneža so zvezali, ga slekli in držali toliko časa nad pekočim ognjem, da je revež v največjih, uprav nečloveških mukah izdihnil.

— **Čevlje kupujte** od domačih tovarn tvrdke Peter Kozina & Ko., z znamko Peko, ker so isti priznano najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

Sokolski vestnik.

— **Izredni občni zbor telovadnega društva »Sokol« v Dolnji Lendavi** vrši se v nedeljo dne 25. februarja ob pol 13. uri v običajnih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo staroste. 2. Čitanje in sprejem obveznih pravil JSS. 3. Nadomestne volitve. 4. Slučajnosti.

s **Sokolstvo.** V nedeljo dne 18. februarja se je vršil občni zbor Sokolske župe v Celju. Bil je jako dobro obiskan, zastopana so bila vsa društva, razun treh. Otvoril ga je starosta dr. Gvido Sernec z daljšim nagovorom. V odbor so bili voljeni sledeči: Starosta Gvidon Sernec, I. podst. Matko Marinček, II. podst. Ferdo Poljšak, načelnik Lojze Jerin, tajnik dr. Stanko Sajovic, blagajnik Bernard Witavsky, pred. prosvetnega odseka Jože Smertnik, zapisnikarica Slava Basiakova; odborniki: Franjo Dolžan, Maks Detiček, dr. Milko Hrašovec. V župi je včlanjenih 22 društev in 3 odseki. Določila se je članarina 2 Din za osebo.

Sport in turistika.

— **Velika smučarska tekma.** V nedeljo, dne 25. t. m. se bo vršila na Rakeku letošnja glavna smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije, ki se je udeleže tekmeci iz Slovenije, Zagreba in Beograda. Tekma obeta biti zelo zanimiva, ker bo nudila sledeče prednosti in ugodnosti pred dosedanjimi: proga bo izpeljana po goricah in brdih rakovške okolice in bo znašala to pot daljavo 17 km. Start in cilj bo na enem in istem mestu. Tekmovalci bodo imeli jako lep odprt svet brez mnogih ovir, vsled česar bo tek na smučeh v obče gladek in precej nagel, posebno, ako bo mogoče pri nedeljskih snežnih razmerah smuči namazati. Občinstvu bo to pot prvič dana le-ta ugodna prilika, da bodo lahko iz ene in iste razgledne točke — komaj 7 min. nad kolodvorom Rakek — lahko opazovali celi potek tekme od starta na cilj. Vsa tekma se bo lahko izvršila v enem dnevu vsled ugodnih železniških zvez. Polovična vožnja na železnici za tja in nazaj! Odhod na Rakek ob 7.38, nato zajuterk v gostilnah: »Pri Ševarju«, »Domicelj«, »Mlakar«, »Gabrenja«. — Start točno ob 10. uri na griču »Srnjak« nad kolodvorom Rakek. — Prihod prvih krmarjev na cilj se pričakuje med pol 12. do 12. ure. Popoldan po kosilu prijateljski sestanek v gostilni »Pri Ševarju«, kjer bo tudi razdelitev daril. — Ker bo leta tekma res nekaj zanimivega in bo zadovoljila tako tekmovalce kot gledalce, vabimo cenj. občinstvo iz Ljubljane in drugih krajev kot tudi vse smučarje, da se udeleže tega letošnjega smučarskega slavlja v čim najobilnejšem številu. — Vse ostale podrobnosti glede tekme se bodo še pravočasno objavile po časopisju in pa v soboto popoldan na plakatu v izložbi tvrdke »Magdič« pred glavno pošto v Ljubljani. — Jugoslovenski zimskosportni savez.

— **III. Jugoslovenska smučarska tekma** na Rakeku dne 25. t. m. Priprave za le-to velezanimivo tekmo so v polnem tiru. Vsi udeleženci tekme, tako tekmovalci kot gledalci se odpeljejo iz Ljubljane v nedeljo, dne 25. t. m. z jutranjim vlakom ob 5. uri 50 minut, le nekaj kontrolnih organov in drugih funkcijonarjev že v soboto zvečer. Ker bo vsa 17 km dolga tekmovalna proga tako ugodno izpeljana, da bo mogoče opazovati tekmece radijalno iz središča in to iz grička »Srnjaka« nad gostilno »Ševar« na Rakeku. Opozarjamo občinstvo, ki pride na Rakek, naj vzame s seboj kukala (daljnovide, triedre), da bo lahko z zanimanjem zasledovalo tekmovalce na smučeh od grička do grička in po ravnicah od starta do cilja. Vse smučarje, tekmovalce kot tudi one, ki ne bodo tekmovali, naprošamo, da čim preje prijavijo svojo udeležbo in nam ponudijo svojo pomoč pri aranžiranju tekme bodisi kot funkcijonarji na startu in cilju, kot nadzorniki na relejih (postojankah) na tekmovalni progi itd., da bo vladal na tekmi brezhiben red. Tekmovalce opozarjamo, da si vzamejo seboj na tekmo mažo in krpe. Tekmovalna proga se bo trasirala in markirala v soboto in je treniranje ob njej in sploh v rakovški okolici vsem tekmovalcem brez razlike zabranjeno, da se proga ne pokvari. Vljudno tudi naprošamo cenj. občinstvo, da ne hodi tik ob markirani progi in pusti 5 metrov širok pas snega na obe strani tekmovalne proge nepogažen. — Končno opozarjamo še, da imajo vsi udeleženci k smučarski tekmi polovično vožnjo za tja in nazaj in bodo za nje pripravljeni posebni železniški vozovi, ter naj se pravočasno prijavijo. Prijaviti se je mogoče tudi še pred odhodom vlaka na glavnem kolodvoru v Ljubljani. — Jugoslovenski zimskosportni Savez.

Drobtine.

* **Potop nemškega parnika.** Londonski »Times« poroča, da se je vsled razburkanja morja potopil v severnem morju nemški parnik »Adolf Wiener«, ki je vozil premog iz Angleške v Nemčijo. Posadka se je rešila na rešilne čolne.

* **70 letni oče.** Londonski listi poročajo, da se je nekemu 70 letnemu starcu porodil sinček. Po številu je to njegov 11. sin. Ob tej priliki so ga obiskali novinarji, katerim je srečni oče izjavil, da obžaluje samo to, da ima njegova žena že 50 let in da vsled tega ne more biti oče dvajsetih otrok. Razen tega ima še 7 hčer, ki so že vse poročene. Sinovi se pa pošteno preživljajo v raznih poklicih.

* **Projekt za zgradbo velikanskega mostu preko Niagare.** Ameriški komisarijat je izglasoval zakon, ki dopušča zgraditev mostu preko Niagare. Most bo imel 3 nadstropja; prvo bo služilo železniškemu prometu, drugo bo rezervirano za pešce, tretje pa bo pripravljeno specijelno za avtomobile.

* **Popravek naznanila smrti.** Često se dogaja, da kdo najde v časopisju naznanilo o svoji smrti. Navadno se pripoveduje, kako dobro se je dotični počutil, ko je čital svoj nekrolog. Ljudje se držijo načela, »de mortuis nil nisi bene«, kar pomeni, da je grdo, če kdo opravlja pokojne, ki se ne morejo več braniti. Originalen pa je popravek, ki ga je poslal neki Američan listu, ki je poročal o njegovi smrti in ga pri tem povzdigoval v deveta nebesa. Pismo se glasi: »Cenjeni gospod urednik! Usojam si Vas opozoriti na nekatere pomote, ki so se vrinile v nekrolog, ki ste ga posvetili moji malenkosti. Rojen sem v Washingtonu in ne v Wheelingu. Da sem se nedavno odtegnil trgovini z moko in živil ni bila vzrok bolezen, ampak slabi časi za trgovino. Ravnotako ni bila pljučnica vzrok moje smrti.« Zdi se, da Američan tudi v slabih časih ni izgubil svojega humorja.

Gospodarstvo.

PORUHRJE IN ANGLEŠKA TEŽKA INDUSTRIJA.

Zasedba Poruhrja ni zadela v živo samo Nemčije, ampak prav občutno tudi samo Francijo in Belgijo ter je mogočno vplivala na gospodarstvo skoro vseh drugih držav. V ospredju vseh stoji Anglija s svojo industrijo, zlasti s težko industrijo. V splošnem prevladuje v angleški težki industriji veliko zadovoljstvo nad sedanjimi razmerami, kajti zasedba Poruhrja je prinesla angleški industriji, zlasti težki, konjunkturo, kakršne že dolgo ni imela. Angleška produkcija premoga je dosegla v decembru in januarju stanje, ki ga prekaša samo stanje premogovne produkcije v rekordnem letu 1913. Povprečna tedenska produkcija je znašala v imenovanih mesecih okroglo 5611 milijonov ton in to kljub sedemurnemu delavniku. Efektiviteta dela posameznega rudarja se je v poslednjem času zelo izboljšala, kajti sedaj izkoplje rudar v angleških rudnikih količino, ki bi znašala na leto 248 ton na moža, ako ostane pri dosedanji produkciji; leta 1913. je znašala letna produkcija 262, leta 1912. pa 246 ton.

Kakor rečeno, je veliko angleških industrijcev, zlasti med težkimi industrijci, ki so s sedanjim položajem nad vse zadovoljni. S tem je tudi razlagati zadržanje Anglije v vprašanju zasedbe Poruhrja. Kajti Anglija ne kaže nikake odločne volje, aktivno posegati v francosko-belgijsko-nemški spor. Vsled sedanjega položaja so Nemci prisiljeni kupovati ogromne količine premoga v Angliji, Belgija s svojo industrijo ne more več konkurirati, ker je prisiljena, zahtevati za dobave predolge dobavne roke, v Ameriki cene industrijskim proizvodom naraščajo, tako da Angleži računajo, da bodo precejšnjo dobo uvažali in dobro prodajali svoje produkte tudi v Ameriko. Industrija na kontinentu, ki je še pred kratkem v Anglijo prodajala, sedaj prav pridno naroča blago iz Anglije. Poleg tega upajo angleški industrijci, da bo Nemčiji za dolgo dobo onemogočena sploh vsaka konkurenca, ako bo trajala zasedba Poruhrja še nekaj časa, kar bi zopet prineslo korist angleški industriji.

Vendar ne presojajo položaja s tega egoističnega-koristolovskega stališča vsi angleški industrijci. Veliko jih je, ki vidijo ravno v sedanjih razmerah prav veliko opasnost in ki žele kolikor mogoče hitrega in pametnega sporazuma. Tako skušajo zasledovati in izvajati predvsem voditelji angleške industrije pametno zadružno mednarodno politiko. Da ti trezni mednarodni politiki ne morejo doseči pravega pozitivnega uspeha, je krivo ravno to, da imajo nekateri industrijci oziroma industrijske panoge le preveč očividno momentano korist, ki jo hočejo izrabiti ne glede na to, kakšen bo položaj, kadar se razmere uredijo.

Mnogi treznejši politiki so namreč uvideli, da more zasedba Poruhrja vplivati na angleško industrijo ravno obratno, kakor mislijo oni, ki hočejo z vsemi silami izrabiti trenotno konjunkturo. Bojkot, ki ga bodo izvajali, oziroma ga že izvajajo Nemci proti francoskemu in belgijskemu blagu, bo prisilil ti dve industriji, da si poiščeta drugih inozemskih tržišč. To pa za angleško industrijo nikakor ne bo ugodno, kajti že danes priznava večina angleških industrijcev, da je bila v poslednjem času francoska in belgijska industrija angleški veliko nevarnejša, kakor pa nemška in bo na ta način ta nevarnost konkurence le še povečana. Pa tudi sicer položaj ne bo za vso angleško industrijo tako rožnat, kakor izgleda na prvi pogled. Vsled ogromnega izvoza premoga in pa vsled še vedno velikega povpraševanja po angleškem premogu je postala preskrba obratov s koksom zelo otežkočena. Ravno radi tega mnogi lastniki plavžev, ki so bili še pred nekaj časom prisiljeni, njihovo obratovanje vsled pomanjkanja naročil ustaviti, nočejo vzpostaviti obrata kljub temu, da imajo naročila vsaj za dva meseca. Prepričani so namreč, da bodo težave pri preskrbi koksa vedno večje in bi jih konečno zopet prisilile, da pogase plavže.

Vse to je napotilo voditelje angleških industrijcev, da kljub prizadevanju posameznikov skušajo doseči trezno ureditev francosko-nemškega spora. Upati je, da se jim bo posrečilo pomiriti nasprotstva med interesi posameznih domačih industrijskih grup; težja pa bo naloga potem, ko bo treba lepim potom ukloniti trdovratnost na nemški in francoski strani.

INDUSTRIJA.

× **Popuščanje industrijske krize v Češkoslovaški.** Industrijska kriza pričenja v posameznih panogah popuščati. Tako so prejele, kakor smo že poročali, Škodove tovarne velika naročila iz Anglije, Švice, Švedske in Danske. Ena največjih steklarn v Holejšovu pri Pilsnu bo prihodnji teden popolnoma vzpostavila svoj obrat. V Kladnem je pričel obratovati že drugi plavž (o prvem smo poročali prejšnji teden), tretji pa v Vitkovički železni industriji.

× **Vzpostavitev obratovanja v češkoslovaški industriji zakrivljenega pohištva.** Med zastopniki češkoslovaške industrije zakrivljenega pohištva in v tej industriji zaposlenim delavstvom so se vršila pogajanja za znižanje delavskih plač, ker ta industrija vsled prevelikih produkcijskih stroškov ni mogla dalje obratovati. Sedaj se je dosegel sporazum, po katerem se zmanjšajo plače za 30%, vsled česar je industrija koncem pretečenega tedna zopet pričela z obratovanjem.

× **Podražitev cementa v Nemčiji.** Z 12. februarjem se je cement v Nemčiji podražil približno za 100%.

× **Nemške zaloge premoga.** Nemški listi poročajo, da v Nemčiji v doglednem času ne bo nastopilo pomanjkanje premoga, ker se je Nemcem posrečilo, nabrati izdatno rezervo, ki jo tvori pred vsem angleški premog. Poleg tega so naložili v to rezervo tudi velike količine premoga, ki so bile namenjene za reparacije v Francijo in Belgijo, ki pa so jih Nemci še pravočasno uvozili v nezasedeno ozemlje. Tudi celokupna potrošnja premoga se je precej zmanjšala, ker se s premogom zelo štedi.

× **Kriza v avstrijski tekstilni industriji.** Ker je Madžarska zabranila uvoz tekstilnega blaga, je nastala v avstrijski tekstilni industriji težka kriza. Mnogo tovarn je moralo ustaviti obrate ter odpustiti delavstvo, radi česar je zavladala precejšnja brezposelnost. Zastopniki avstrijske tekstilne industrije nameravajo uvesti z Madžarsko pogajanja, da se dovoli uvoz gotovega kontingenta tekstilnega blaga.

× **Izraba vodnih sil v Avstriji.** L. 1922. je bilo v Avstriji dokončanih 10 večjih naprav za izrabo vodne sile (preko 500 HP) z vkupno močjo 22.640 HP 29 naprav iste kategorije z vkupno 205.850 HP. Potemtakem se gradi v Avstriji sedaj 47 večjih vodnih naprav z 261.490 HP.

TRGOVINA.

× **Pospešitev izvoza iz Madžarske.** Madžarski poljedelski minister je dovolil izvoz 1800 vagonov agrarnih produktov ter je obenem zelo zmanjšal izvozne pristojbine. Namen tega koraka je, da se madžarskemu blagu omogočijo boljši pogoji na inozemskih tržiščih. Od celokupnega dovoljenega izvoza odpade na fižol 300 vagonov, grah 80 vagonov, na lečo 40, na kislo zelje 100, na ajdo 40, na ohrovt 600, na jesensko slamo in prosa v neomejeni količini.

× **Olajšanje izvoza efektov iz Madžarske.** Madžarski finančni minister namerava v kratkem izdati odredbe za olajšanje izvoza efektov. Ta odredba je postala potrebna, da se izboljša plačilna odnosno trgovinska bilanca Madžarske. Poleg tega obstoji možnost, da bo finančni minister dovolil izvoz efektov brez oddaje izvozne valute.

× **Rusko-madžarski trgovinski odnošaji.** Madžarska vlada do sedaj še nima direktnih odnošajev z Rusijo, vendar se pogajajo posamezni privatniki v Madžarski z sovjetsko vlado glede trgovinskega prometa. Doslej je bilo že uvoženih 400 vagonov ruskega blaga v Madžarsko; madžarska vlada pa pričakuje, da se bo uvozilo še mnogo ruskega blaga v zameno za madžarske lokomotive.

× **Izvoz jajec iz Madžarske** bo najbrž prost s 1. marcem. Produkcija jajec v Madžarski je v zadnjem času silno narastla.

× **Naraščanje žitnih cen v Madžarski.** Madžarska vlada je že dalj časa zelo podpirala izvoz moke in žita, vendar se ta izvoz nikakor ni mogel oživiti, ker je bil obremenjen z prevelikimi pristojbinami. V svrho odpomoči je vlada znižala izvozne pristojbine za eno tretjino. Žitne cene pa so radi tega takoj poskočile, tako da stane sedaj v Madžarski cent žita zopet 13.000 madžarskih kron.

× **Priprave za poljsko-angleško trgovinsko pogodbo.** Poljsko ministrstvo za trgovino in industrijo je pričelo z angleškim poslaništvom v Varšavi pripravljalna dela za sklenitev poljsko-angleške trgovinske pogodbe.

× **Uvoz v Rusijo.** Za uvoz vsakršnega blaga v Rusijo je potrebno uvozno dovoljenje, ki ga izda pooblaščeni trgovinski zastopnik ruske republike v inozemstvu.

PROMET.

× **Reparacije.** Na račun reparacij je naročila Romunija v Nemčiji za 30 milijonov zlatih mark vagonov in lokomotivov. Blago je že večinoma prejela.

POLJEDELJSTVO.

× **Potreba umetnih gnojil na Poljskem.** Poljska je potrebovala pred vojno letno 70.792 vagonov superfosfata, producirala ga je pa samo 37.720 vagonov ter ga je morala vsled tega uvažati 33.072 vagonov na leto. Po vojni pa je produkcija superfosfata na Poljskem silno padla, tako da je znašala lansko leto samo 1.215 vagonov. Samo marca mesca je Poljska uvozila 25.030 vagonov superfosfata.

DAVKI, CARINE.

× **Razpis mesta carinskega posrednika v postaji Rakek.** Za izvrševanje carinsko-posredniških poslov, ki so železnici po § 65 železniško-obratnega pravilnika in člena 10 mednarodnega dogovora naloženi, razpisuje železnica za svojo carinsko postajo Rakek mesto pogodbenega carinskega posrednika. Reflektanti morajo odgovarjati vsem zahtevam pravilnika o carinskih posrednikih in odnošajem, ki jih zahteva carinsko-železniški postopek. Tozadevne ponudbe je vložiti pri obratnem ravnateljstvu južne železnice oddelek III/2 v Ljubljani do 15. marca 1923.

× **Povišanje carine na Poljskem.** V soboto je poljski carinski komite zopet povišal carinske postavke in sicer od 3000 na 5000%. V prihodnje se bo izvršilo povišanje carinskih postavk avtomatično z naraščanjem blagovnih cen in sorazmerno z gibanjem valute.

DENARSTVO.

× **Prisilno posojilo v Albaniji.** V Albaniji je razpisano prisilno posojilo. Do sedaj je bilo upisanih okrog 32.000 napoleonov. Proračun za leto 1923 znaša 22,800.000 zlatih frankov. Vsi oficirji in uradniki dobivajo v Albaniji plačo v frankih.

× **Naraščanje inflacije v Poljski.** Poljsko finančno ministrstvo bo v najkrajšem času predložilo sejmu nujni predlog, da se dovoli državi pri poljski državni blagajni nadaljni kredit v znesku 1474 milijard poljskih mark. Poleg tega bo finančno ministrstvo tudi zahtevalo nadaljno emisijo bankovcev za 1200 milijard poljskih mark.

× **Madžarski kredit v Švici.** Kakor smo že poročali, so se vršila med madžarsko vlado in Švico pogajanja za dovolitev posojila Madžarski. Pogajanja pa so ostala brezuspešna. Vsled ponovnega padanja madžarske krone namerava madžarska vlada sedaj ta pogajanja obnoviti.

Borzna poročila.

Zagreb, 22. febr. Devize: Dunaj 0.1485—0.1487, Berlin 0.46—0.47, Budimpešta 360—370, Bukarešta 47—49, Italija 506—508, London 495—497, New York izplačilo 106.50, ček 104.50—105.50, Pariz 645—650, Praga 312—313, Sofija 0.58, Švica 19.82—19.88. Valute: Dolarji 102.50—103, avstr. krone 0.143—0.44, češkoslovaške krone 303—306.50, angleški funti 475—480, francoski franki 635—642.50, napoleondori 380, italijanske lire 500.

Zagreb, 22. febr. (Priv.) Devize: New York 100—106, Pariz 6.15—6.40, Curih 19.65—19.85, London 485—495, Dunaj 14.40—14—95, Praga 3.05—3.12, Budimpešta 3.60—3.90, Italija 4.95—5.05, Berlin 40—49, Varšava 32—27. — Valute: Dolarji 98—103, francoski franki 6.10—6.30, švicarski franki 19.60—19.80, funt šterling 480—490, avstrijske krone 14.40—14.95, češke krone 3—3.05, madžarske krone 3.50—3.85, lire 4.85—4.96, nemške marke 40—49.

Beograd, 22. febr. Devize: Bukarešta 51—52, Berlin 0.47—0.48, Dunaj 0.147—0.149, Budimpešta 375, Solun 115—120, Sofija 6.25—62, Pariz 630—650, Praga 310—314, Ženeva 1970—1990, Milan 504—508, New York 153—155, London 495.50—497.50.

Berlin, 22. febr. Dunaj 31.96, Budimpešta 723, Milan 110.223, Praga 674.31, Pariz 139.650, London 106.135, New York 266.93, Curih 428.925, Beograd 271.44.

I. A.:

Položaj.

Tine Porenta in Tone Piškur, oba državna uradnika, se srečata na ulici.

»Kako je?« vpraša Porenta z uradniško ljubosumnostjo.

»Hvala! Dobro,« odvrne Piškur z uradniško ljubeznjivostjo.

Potem gresta skupaj in se prijateljsko razgovarjata o najrazličnejših daljnih vprašanjih: O Ameriki, Angliji, Franciji ter nazadnje še o bližnjem koncu sveta.

»To bi bilo pravzaprav čisto zanimivo,« meni Piškur.

»Le škoda, da ne bi bilo potem mogoče aktov deti v arhiv,« dostavi Porenta.

Nato postojita, gledata v nasprotne smeri in molčita.

»S čim se pa baviš takole v prostem času?« vpraša Piškur.

»V prostem času? No, kar pač pride,« odvrne Porenta v zadregi.

»Včasih si ljubil zgodovino.«

Porenta molči.

»Valvazorja si tudi prebiral rad.«

»Saj res,« se domisli Porenta in takoj spet obmolkne.

»Ali se še spominjaš, ko si mi pravil o neki znameniti pojedini, kjer je bilo vse tako krasno aranžirano.

»Saj res,« pravi Porenta in pogoltne sline.

»Rekel si, da je bilo po pojedini hkratu na mizi najraznovrstnejše sadje: jabolka, kruške, slive, fige, oranže, grozdje, jagode, borovnice in ne vem kaj vse. Kaj ne?«

»Seveda.«

»Veš kaj?«

»No —«

»Ali bi mi malo posodil Valvazorja?«

»Čemu?«

Piškur premišljuje, zgubančí čelo, se prestopi in pogoltne sline.

»Saj je skoro težko formulirati tako željo,« reče z muko.

»Kako meniš to?« se čudi Porenta.

»No, vidiš, stvar je takale. Jaz sem dobil hrepenenje po zgodovini, razumeš?«

Porenta se zasmeje na ves glas in se urno prestopa.

»Po zgodovini? Ti!?«

»Da, jaz!«

Porenta ne more iz smeha, Piškur pa povečano povzdigne glas:

»Torej hočeš — ali nočeš?«

»Kaj pa?«

»Pomagati, a?«

»Kako, prijatelj?«

»Saj sem ti povedal, da sem dobil hrepenenje po zgodovini.«

»In to naj potolažim jaz?«

»Da!«

»Kar je v moji moči, vse storim,« se oglasi Porenta in se razkorači.

»Samo malenkost. Gre namreč za tisto pojedino,« jekne Piškur.

»Pojedino?«

»Da. Iz Valvazorja.«

»Pojedine seve ne morem prirediti,« odločno odmaje Porenta.

»Ni treba,« pripomni Piškur. »Saj sem ti povedal, da gre le za tolažbo zgodovinskega hrepenenja. Rad bi bil namreč enkrat vsaj v duhu sit, tako prav prav pošteno sit.«

Porenta skomigne z rameni.

»Ti bi toraj rad dobil Valvazorja na posodo, da bi se naslajal ob branju?«

»Da! No, vidiš, saj sem vedel, da si razumen človek! Tega mi ne odrečeš?«

»Gotovo ne! Toda —«

»Kaj?«

»Valvazorju danes ne gospodarim jaz —«

»Ampak —«

»Hm,« pravi Porenta, »veš, to je pač tako. Manjkalo je kruha —«

»Kruha?«

»In krompirja —«

»Krompirja?«

»Da! Saj veš vsakdajnosti, ki se jih človek ne spominja rad.«

»Razumem.«

»Toda otroci, žena, saj veš!«

»Jasno,« pritrdi Piškur.

»Tako je pač Valvazor zaromal v zastavljalnico.«

Porenta si oddahne, Piškur se namrdne in oba molčita za hip.

»Si dobil mnogo?«

»Če premoreš toliko, lahko greš tja in zaneseš častitljivega očaka k sebi. Potem se naslajaj!«

»Koliko bi stalo?«

»Trideset dinarjev brez obresti,« jekne Porenta, Piškur pa se pograbi za glavo:

»Toliko?! Nemogoče!«

»Obžalujem!« pravi Porenta.

Nato se prijatelja razideta, tiho zamišljena v svoj lepi položaj.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

CENE Znižujejo

čehoslovaški industrijci in trgovci samo, da omogočijo nakup tudi jugoslovanskim bratom.

Ne zanašajte se na podjetja iz Nemčije, ker ista ne izpolnjujejo svojih obvez ter svojega kupca vedno izrabljajo, temveč obiščite raje VI. Mednarodni vzorčni velesejm v Pragi od 11. do 18. marca t. l. ter se poslužite ugodnosti, katere se Vam s tem obiskom nudijo.

Informacije in legitimacije za poset daje **Aloma Company,** anonimna in reklamna družba z o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3.

Emil Gaboriau:

Akt štev. 113.

Roman.

(Nadaljevanje.)

Res je bilo to čudno pismo. Naslov ni bil pisan, marveč so bile besede sestavljene iz tiskanih črk, ki so bile izrezane iz kake knjige ali iz kakega časopisa ter prilepljene na ovitek.

»Ej!« je rekel Verduret, »kaj pa je to?« — »Prijatelj,« se je obrnil do hišnika, »sedite za trenutek.«

Pustil je hišnika v jedilnici ter vstopil v salon in zaprl za seboj vrata.

Tam je našel Prosperja, ki je bil slišal najprej zvonec in potem glasove ter je hotel vedeti kaj je žopet.

»Tole je bilo oddano za vas,« je rekel Verduret ter meni nič, tebi nič raztrgal ovitek.

Bankovci so padli ven; preštel jih je, bilo jih je deset.

Prosper je ves zardel.

»Kaj pomeni to?« je vprašal.

»Takoj bomo izvedeli, tu je nekaj vrstic.«

Pismo je bilo kakor naslov, sestavljeno iz izrezanih in zlepljenih tiskanih črk in besed, kratko a jasno.

»Moj ljubi Prosper, prijatelj, ki pozna strašni tvoj položaj, ti pošilja pomoč. Vedi, da bije srce, ki je s teboj trpelo vse muke. Odpotuj, zapusti Francosko, mlad si, prihodnost je Tvoja. Odpotuj, in naj Ti prinese ta denar srečo.«

Čim delj je prišel rdečebradec v branju, tem bolj je naraščala Prosperjeva jeza. Bila je to brezmiselna jeza, ker si ni mogel razložiti dogodkov in ker je čutil, kako ga je vsa njegova pamet zapuščala.

»Vsakdo torej hoče, da naj odpotujem,« je vzkliknil; »to je zarota.«

Verduret je prikril zadovoljen nasmeh.

»Vendar odpirate oči in pričenjate razumevati. Da, moj ljubi, so ljudje, ki vas črtijo zaradi vsega slabega, kar so vam storili; res so ljudje, za katere bi bila vaša navzočnost v Parizu neprestana nevarnost in ki vas hočejo za vsako ceno odstraniti.«

»Toda povejte mi, kdo so ti ljudje? Povejte mi, kdo se sme drzniti, da mi pošilja denar?«

Prijatelj starega gospoda Bertomyja je zmajal žalostno z glavo.

»Če bi to vedel, moj ljubi Prosper, bi bila moja naloga izvršena,« je odgovoril; »potem bi tudi vedel, kdo je izvršil tatvino, katere dolže vas. Toda midva bova to že našla. Vendar enkrat imam v rokah en dokaz izmed onih, ki morajo prej ali s'ej dovesti do obtožbe. Doslej je bilo vse samo domnevanje, več ali manj verjetno. Sedaj imam v rokah dejstvo, ki mi dokazuje, da se nisem zmotil. Taval sem po temnem, sedaj vidim svit, ki me bo vodil.«

Gospod Verduret, ki je imel zunanjost in uslužno vedenje trgovskega potnika, se je posluževal, kadar se mu je zdelo umestno onega zapovedujočega naglasa, ki izziva pri slabotnih spoštovanje in obvladuje bolne duše. Prosper je dobil iznova pogum in je čutil, kako se mu vrača upanje.

»Gre za to,« je nadaljeval Verduret, »da se okoristimo iz dokaza, ki nam ga je dala neprevidnost vaših sovražnikov. Zaslišimo najprej hišnika.«

Odprl je vrata in poklical:

»Vi, stari, pridite malo sem.«

Hišnik se je spoštljivo približal ter vrtel čepico v roki. Poveljujoči nastop tujca, ki je nastopal v tem stanovanju kakor gospodar, ga je presenetil.

»Kdo vam je izročil pismo?« je vprašal Verduret.

»Neki postrešček; rekel je, da mu je pot že plačana.«

»Ali ga poznate?«

»Seveda. To je postrešček, ki stoji tam pri vitarni na oglu.«

»Pripeljite mi ga.«

Med tem, ko je hišnik odhitel, je vzel Verduret iz suknje svojo beležnico ter si ogledoval zdaj bankovce, ki so bili raztreseni po mizi, zdaj stran v svoji beležnici, popisano s številkami. Ko je končal, je rekel odločno:

»Teh bankovcev vam ni poslal oni, ki je izvršil tatvino pri gospodu Fauvelu.«

»Ali mislite?«

»Vem, prepričan sem; razen če je bil tat nad vse meje prebrisan; vsekakor pa je neovržno, da niti eden izmed teh bankovcev ni bil iz vaše blagajne ukraden. Niti eden, rečem izmed onih tristopetdeset tisočakov.«

»Toda,« je menil Prosper, ki si ni mogel razložiti sigurnosti svojega zaščitnika, »vendar bi bilo mogoče . . .«

»Nič vendar; tu imam številke vseh ukradenih bankovcev.«

»Ali je mogoče! Saj jih nisem imel niti jaz sam.«

»Banka jih je imela, prijatelj moj, in to je sreča. Kdor se zavzame za kako stvar, mora misliti na vse in ne sme ničesar pozabiti. Pameten človek, ki enkrat kako stvar zavozi, se ne sme opravičiti s tem, da na to ali ono ni mislil. Jaz sem mislil na banko.«

Prosper se izpočetka ni bil nič kaj rad udal vodstvu rdečebradca, njegov odpor je sedaj čedalje bolj izginjal. Uvidel je, da bi pri svoji neizkušenosti in ker se ni mogel obvladati, nikdar ne našel potrpljenja in bistroumnosti kakor ta čudni človek, ki je sedaj najbrže pozabil, da je Prosper navzoč in govoril pred se:

»Torej, ker ta pošiljatev ni od tatu, more priti le od druge osebe, ki je bila blizu blagajne, ko se je izvršila tatvina, ki pa ni mogla tatvine preprečiti in katero sedaj peče vest, to je jasno. Verjetnost glede črte na blagajni se mi je izpremenila sedaj v neovržno gotovost. Torej, — jaz sem imel prav.«

Blagajnik je napeto poslušal ter se trudil, da bi razumel ta samogovor, ki se ga ni upal prekiniti.

»Dognati moramo,« je nadaljeval tolsti gospod, »kdo more biti ta druga oseba, katero muči vest, in ki se vendar ne upa kaj razkriti.«

Vzel je pismo in je trikrat ali štirikrat počasi stavek za stavkom, besedo za besedo prebral.

»Očitno,« je mrmral, »popolnoma očitno je to pismo sestavila ženska. Nikdar ne bi bil zapisal moški, ki hoče komu pomagati, nad vse razžaljive besede pomoč. Moški bi bil zapisal posojilo, prispevek, vsoto ali kaj podobnega, nikdar pa pomoč. Samo ženska, ki ne ve ničesar o oni neumni moški rahločutnosti, je mogla najti pojem, za kateri je postavila to besedo, naraven. In še posebno, »da bije srce«, tako je mogla pisati samo ženska, nobeden drug.«

»Mislim, da se motite, ljubi gospod,« je rekel Prosper, »ni je ženske, ki bi mogla biti zapletena v to stvar.«

Gospod Verduet se ni zmenil za te besede. Morda jih je preslišal ali pa se mu ni zdelo vredno prepirati se o njegovih nazorih.

»Poskusiva sedaj razkriti,« je nadaljeval, »od kod so bile te besede izrezane.«

Približal se je oknu ter začel črke študirati z natančnostjo preiskušenega pedantičnega učenjaka, ki skuša razbrati star preperel rokopis.

»Tisk je majhen, nežen in razločen, prav čeden, papir je tenek in močno satiniran. Iz tega sledi, da črke in besede niso izrezane iz kakega časopisa ali kakega romana, kakor se navadno dobe v knjigarnah. Vendar sem tak tisk že videl, poznam ga, kakor pri Didotu ali pri Mameju iz Toursa.«

Umolknil je ter z napol odprtimi usti in nepremičnimi očmi koncentriral vse svoje misli na eno točko.

Naenkrat se je udaril na čelo.

»Že imam,« je vzkliknil, »že imam! Bog ve, zakaj mi to ni prišlo že na prvi pogled v misel! Besede so izrezane iz mašne knjige. Sploh pa to lahko takoj vidimo.«

Namočil je nekaj prilepljenih besed z jezikom in ko se je lim dovolj omehčal, se mu je posrečilo te koščke s pomočjo igle odločiti. Na zadnji strani enega izmed lističev je stalo latinsko tiskano: Deus.

»Dobro!« se je nasmehnil zadovoljen, »uganil sem. Kaj pa se je zgodilo s pokvarjeno mašno knjigo? Ker vezana knjiga ne zgori tako lahko, jo je gotovo zavrgla.«

Hišnik je prekinil gospoda Verdureta. S hišnikom je prišel še postrešček z ogla ceste Pigalle.

»Ravno prav prihajate, stari,« je rekel tolsti gospod z najodkritosrčnejšim obrazom. Pokazal je postreščku ovitek pisma.

»Ali se spominjate, da ste danes zjutraj prinesli to pismo?«

»Seveda, gospod, tem bolj, ker sem bil pozoren na naslov. Kaj takega ne vidimo vsak dan, kaj ne?

»Gotovo, gotovo. n kdo Vam je izročil to pismo, moški ali ženska?«

»Ne, neki postrešček.«

Odgovor, ki je pri hišniku izzval veliko veselost, ni izsilil Verduretu niti nasmeha.

»Postrešček?« je nadaljeval, »ali poznate tega tovariša?«

»Nikdar prej ga nisem videl.«

»Kakšen je bil?«

»Kakšen je bil? Kakor vsi ostali, ki nosijo livrejo.«

»Kako naj rečem? Ni bil velik, ni bil majhen, imel je zelenkasto baržunasto suknjo z medaljo.«

»Vraga! To je zelo nedoločeno, tako oblečenih je več postreščkov; morda pa Vam je povedal, kdo mu je izročil pismo.«

»Ne. Stisnil mi je samo deset sousov v roko in rekel: »Nesi to v ulico Chaptal št. 39., meni je dal to pismo neki voznik na Boulevardu. Deset sousov! On je gotovo zaslužil več.«

Zdelo se je, da je ta odgovor spravil gospoda Verdureta nekoliko iz ravnotežja. Da so bili tako previdni, ko so poslali Prosperju pismo, ga je vznemirjalo in motilo njegove načrte.

»Ali bi zopet spoznali postreščka od danes zjutraj?«

»Gotovo, samo da ga vidim.«

»Potem poslušajte! Koliko zaslužite na dan?«

»Tega prav res ne vem natančno, toda moj ogel je dober, — tako osem do deset frankov na dan.«

»Dobro, stari; dam Vam na dan deset frankov samo, da se sprehajate, to se pravi, da mi poiščete postreščka od danes zjutraj. Vsak večer proti osmi, pridite v hotel k »Arhanglu« na nabrežju St. Michiel, da mi poročate o svojih sprehodih in da dobite svoje plačilo. Vprašajte po gospodu Verduretu. Če dobite moža, Vam dam petdeset frankov. Ali Vam je prav?

»Kako bi mi ne bilo!«

»Torej, ne izgubite nobene minute!«

Dasiravno ni poznal Verduretovega načrta, je pričel Prosper razumevati, kaj naj pomeni to poizvedovanje. Njegovo življenje je bilo takorekoč odvisno od uspeha in vendar je to skoraj pozabil nad občudovaniem čudovitega pomagača, ki mu ga je bil oče pustil. Kako živo se je zanimal za njegovo stvar! Kako trdovraten je bil in kako vztrajen! Občudoval je sigurnost njegovih izvajanj in sklepov, raznoličnost njegovih pripomočkov in hitrost njegovega nastopa!

»Torej mislite še vedno, da ima pri vsem, kar se mi je do sedaj zgodilo, neka žena svojo roko vmes?« je vprašal, ko je bil postrešček odšel.

»Bolj kakor kedaj, in kar je še bolj čudno, vidim tu roko pobožne dame, take, ki ima najmanj dve mašni knjigi; eno je razrezala, da dobi črke za svoje pismo.«

»In vi upate morda, da boste našli to mašno knjigo?«

»Za gotovo upam to, moj ljubi Prosper, takoj bom uporabil vsa svoja sredstva, ki so mi na razpolago, da to doženem.«

Pr iteh besedah je napisal par besed s svinčnikom na majhen košček papirja, ki ga je zvil in vtaknil v žep telovnika.

»Ali ste sedaj pripravljeni, da obiščeva gospoda Fauvela? Da? Pojdiva; potem sva pošteno zaslužila zajuterk.«

OSMO POGLAVJE.

Raul de Lagors ni pretiraval, ko je govoril o izredni potrtosti gospoda Andreja Fauvela.

Od usodnega dneva, ko so bili na njegovo ovadbo aretirali blagajnika, se je polastila sicer neumorno delavnega bankirja globoka potrtost tako, da se prav nič več ni brigal za svoj zavod. On, vzor hišnega gospodarja, je prihajal samo še h kosilu in večerji v krog svoje rodbine; hitro je pojedel par grižljajev in takoj zopet izginil.

Negova delavna soba, kamor se je zaklepal, je bila za vsakega nedostopna. In njegovega temnega izraza, iz njegove brezbrižnosti napram vsemu, iz njegove raztresenosti je bilo spoznati, da ga je mučila fiksna ideja ali pa da mu tajna bol ni dala miru.

Zbirka opernih in operetnih tekstov.

Izšli so sledeči zvezki:

Štev. 1. Tajnost.
„ 2. Jenufa.
„ 3. Seviljski brivec.
„ 4. Gorenjski slavček.
„ 5. Mefistofeles.
„ 6. Prodana nevesta.
„ 7. Nižava.
„ 8. Vrag in Katra.
„ 9. Čarostrelec.

Izdala in založila
„Zvezna tiskarna in knjigarna"
v Ljubljani, Wolfova ul. 1.

Vsak zvezek stane 3 Din.

„KORANIT"

zajamčeno pravi asbestškrilj za kritje streh.
Ne premoči!
Ne pozebe!
Proti ognju in viharju popolnoma siguren.
Neomejeno trpežen.
Teža na 1 m² = 12 kg.

Cenik in proračun pošlje
Fran Hočevar
Zirovnica (Moste) Gor.

Trgovina

z mešanim blagom v sredini mesta Maribora z inventarjem in vso zalogo vred, se radi prevzetja trgovine ugodno odda. Poizve se pri
Avgustu Schrock
Vetrinjska ul. 7.

Lepo, meblovano sobo

s posebnim vhodom in z 2 posteljema (tudi z domačo hrano) se odda takoj dvema boljšima gospodoma. **Spodnja Šiška, Gasilska c. 240/I.**

Posebna naznanila se ne izdajajo. Mestni pogrebni zavod.

Zapustila nas je za vedno naša predobra in nadvse ljubljena mamica, gospa

Jerica Kuhelj

ki je danes v sredo 21. svečana 1923 v 76 letu svoje starosti nenadoma odšla po svoje nebeško plačilo.

Najtežja naša pot bo v petek dne 23. svečana 1923 ob ½5. uri pop. iz hiše žalosti Gosposvetska cesta št. 7 na pokopališče pri Sv. Križu, kjer položimo truplo preblage rajnice k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

V LJUBLJANI, dne 21. svečana 1923.

Rodbina Kuhelj - Berbuč.

Izdaja in tiska »Zvezna tiskarna in knjigarna« v Ljubljani.